

Нова Думка

ISSN 0351-3181

ЧИСЛО
НОМЕР
BROJ

167

ПОК
PIK
GODINA

2012.
XLI

1/2012

Izdaje: Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske
Видава: Союз Русинох и Українцох Републики Горватскей
Видає: Союз русинів і українців Республіки Хорватія

У Вуковаре означена 14. рочніца закончення процесу мирней реінтеграції

Председатель РГ
др Иво Йосипович

Под високим покровительством председателя Республики Горватской пана Иви Йосиповича, з нагоди 14. рочніци од закончення мирней реінтеграції горватского Подунавья и одход мировних моцох Зєдинених народох УНТАЕС-а, у Вуковаре 15. януара у просторийох Горватского дома отримана святочносц под назву «Вуковар 14 роки у мире и толеранції» на котрей особне присуствовавал и председатель Республики Горватской Иво Йосипович.

Рада сигурносци УН-ох 15. януара 1996. року принесла резолюцию 1037 о операциі УНТАЕС-а у восточней Славоніи у тирваню од єдного рока. Процес мирней реінтеграції закончел 15. януара 1998. року кед ше горватске Подунавє (восточна Славония, Бараня и заходни Срим) конечно врацело до рамикох Республики Горватской и такой оможлівени

Мишани хор КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару

Часц публики

початок обновы и врацаня вигнатих.

После уводних словох и привиту городоначалніка Желька Сабоа, шицким присутним обрацел ше тедишні дочасови управитель за успоставяне горватской власци у горватским Подунавю Ивица Вркич, председатель Заєдніцких Радох Општинох Драган Црногорац, тедишня председателка Национального одбору за успоставяне доверия и нормализацию одношеньох зоз войну очкодovaných територийох Республики Горватской Весни Шкаре Ожболт и на концу председатель Иво Йосипович

После обрацаня председателя Республики Горватской, пана Иви Йосиповича, присутним Вуковарцом и шицким другим

госцом, отримана двогодзинова культурноуметніцка програма.

Звонко Костелник

Програму водзел Бранко Уводич, а наступели Пলেখови дуйни оркестер Вуковар, КУД «Матия Губец» зоз Сотину, КУД «Осиф Костелник», КУД «Коло» Вуковар, УКПД «Иван Франко», СКД «Явор», Горватске культурно музичне друштво «Дунай» зоз Вуковару. У програми тиж участвовали Здружєня Мадярох городу Вуковару, шпивацка група здружєньох Немцох и Австриянох «Драй росен», Вуковарски бліскавки и Голупчата.

Програм означованя предлужел ше зоз концертом «Першей лиги», Желька Бебека и «Червеного яблука» у спортской дворани у Борове.

Весна Шкаре Ожболт

Дзивоцка тансчна група КУД «Осиф Костелник»

ВУКОВАР - VUKOVAR - ВУКОВАР

„НОВУ ДУМКУ”

Видава: Союз Русинох и Украинцох
Републики Горватскей
www.sriu.hr

За издавателя: Любича Морган

Редакція: Вуковар, Ради Европи 93,
тел./факс: 032/ 428-342

E-mail: novadumka@gmail.com

Жиро рахунок – Žiro račun:
2340009-1110057465

Друковал: Друкарня Солдо, Вуковар

Тираж: 1000 прикладніки

„НОВУ ДУМКУ”

Видає: Союз русинів і українців
Республіки Хорватія
www.sriu.hr

За видавця: Любича Морган

Редакція: Вуковар, Ради Європи, 93
тел./факс: 032/ 428-342

E-mail: novadumka@gmail.com

Банкове конто – Žiro račun:
2340009-1110057465

Друкував: Друкарня Солдо, Вуковар

Тираж: 1000 примірників

Друковане–Друковано–Tiskano
2 / 2012

Цена	10	Куни
Ціна		Кун
Сіјена		Куна

Рукописи ше не врацаю.
Обявени прилоги ше гонорују.

Рукописи не повертаються.
За друковані статті виплачується гонорар.

Rukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilozii se honoriraju.

SADRŽAJ - ЗМИСТ - ЗМИСТ

Звонко Костелник: У Вуковаре означена 14. рочніца закончення процесу мирней реинтеграції	2
Zvonko Kostelnik: Održana je 46. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske	4
22 сіння - День Соборності та Свободи України	5
Sergej Burda: 20. obljetnica uzajamnog priznanja Hrvatske i Ukrajine	6
Гаврил Такач: 10 роки чежкой драги до ЕУ	7
Агнетка Балатинац: Повязоване Руснацох з двоох бокох Дунаю	8
Данил Перунски: ГИЛС и Вуковарско–сримска жупанія У проект „Скенироване еднакосці”	8
Агнетка Балатинац: Мини юбилей Руснацох у Сербії	9
Агнетка Балатинац: зоз здруженима моцями порушац нови активносци	10
Ганча Папандриш Гаргаї: Барски жаби и валалски дзеци	10
Sergej Burda: Predsjednik Ivo Josipović posjetio zagrebačke grkokatolike	11
Ксения Лікар: Преславени Крачун у Миклошевцох	11
Сестри Василянки: На Різдво до Боснії	12
Ксения Лікар: Горди зме на свою прешлосц	13
Владимир Провчи: Дні опери и оперних арийох у Риски	14
Славица Дудаш: Вельки успех на Вечару українського фолклору у рамикох 17. медзинародного сайму Вироехпо 2012.	15
Звонко Кострелник: Музично-сценични проект Горватскей телевизії	16
Данил Перунски: Отримани 17. бал у Винковцох	17
Любича Гаргаї: Велька нащивеносц у духу старей традиції	18
Агнетка Балатинац: Отримани 25. бал Руснацох Осієку	20
Томислав Рац: Чловек з народу и за народ	21
Данил Перунски: Винковчане забліцали	21
Таня Гарди: Одруцоване шнігу и други почежкосци жими	22
Богдан Блотний: Перша вистава нової української труппи	22
Леся Мудрі: Благовіщення Пресвятої Богородиці	23
Дюра Лікар: Ношители культурно–просвитних активносцох (1)	24
Мирон Жирош: Галич и Галичина у мрийох и реалносци	26
Агнетка Балатинац: През цаложивотне ученє по успех	28
Яким Пушкаш: Як гдовица Магда и я за Валентиново одруцовали шніг	30
Дідо Панас Бездолний: Лист без заголовка	31
Ксения Лікар: Живот у варошу и на валале	32
Яким Пушкаш: Петровчане и "Бата Борово"	33
Яким Пушкаш: Спорт	34
Таня Гарди: Отимани турнир у бавеню бели	34
Мануела Дудаш: Петровчане у Бикичу	35

На першим боку: Яким Ерделі – Жимски пейзаж

На остатнім боку: Звонко Костелник – Етнографска збирка Русинох и Украинцох РГ

РЕДАКЦИЈА:

Вера Павлович
(главна и одвичательна редакторка)
Агнетка Балатинац
Любича Гаргаї

СОВИТ РЕДАКЦИЈІ:

Павло Головчук (председатель),
д.ф. н. Оксана Тимко Дітко, Яким Пушкаш,
Дюра Бики и Вера Павлович

ЛЕКТОРЕ:

Мария Хома (руски язык)
Леся Мудри (українски язык)
Вера Павлович (горватски язык)

Друковане помага Совет за национални
меншини Републики Горватскей.
На вимаганє Союзу Русинох и Украинцох Репуб-
лики Горватскей з Ришеньом Министерства ин-
формованя Републики Горватскей од 15.
януара 1992. року (УЧ. 523-92-1) „Нова Думка”
уписана до евиденції явних виданьох под чис-
лом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно
и становиско редакції лебо издавателя.

UREDNIŠTVO:

Vera Pavlović
(glavna i odgovorna urednica)
Ahnetka Balatinac
Ljubica Harhaj

SAVJET UREDNIŠTVA:

Pavlo Holovčuk (predsjednik)
dr. sc. Oksana Timko Đitko, Joakim Puškaš,
Đuro Biki i Vera Pavlović

LEKTORI:

Marija Homa (rusinski jezik)
Lesya Mudri (ukrajinski jezik)
Vera Pavlović (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine
Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva in-
formiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja
1992. godine (ur. Br. 523-92-1), "Nova dumka" je
upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati
mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА:

Вера Павлович
(головний і відповідальний редактор)
Агнетка Балатинац
Любича Гаргаї

РЕДАКЦИЈНА РАДА:

Павло Головчук (голова)
д.ф.н. Оксана Тимко-Дітко, Яким Пушкаш,
Дюра Бики і Вера Павлович

ЛЕКТОРИ:

Марія Хома (русинська мова)
Леся Мудрі (українська мова)
Вера Павлович (хорватська мова)

Друкується за допомогою Ради з питань націо-
нальних меншин Республіки Хорватія.
За проханням Союзу русинів і українців Респуб-
ліки Хорватія з Постановою Міністерства ін-
формування Республіки Хорватія від 15 сіння
1992 року (No 523-92-1) "Нову думку" вписано
в реєстр публічних видань під номером 1366

Редакція не завжди поділяє точку зору автора,
відповідальність за викладені факти несе
автор.

ODRŽANA JE 46. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske 17. veljače 2012. godine održao je 46. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske Trg Sv. Marka 2, dvorani 121/1 u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i novih saborskih zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer predsjednik Savjeta za nacionalne manjine otvorio je 46. sjednicu, pozdravio prisutne i predložio dnevni red:

Usvajanje zapisnika sa 44. i 45. sjednice

1. Prijedlog Programa rada Savjeta za nacionalne manjine u 2012

2. Informacije o prijedlozima program nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za financiranje u 2012

3. Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine

4. Razno

Predloženi red i njegove izmjene te zapisnik sa 44. i 45. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojeni su jednoglasno.

1. Prijedlog Programa rada Savjeta za nacionalne manjine u 2012

U programu rada, naglasak je stavljen na edukaciju pripadnika nacionalnih manjina, a financiranje će se s manjinskih udruga i ustanova postupno preusmjeravati na financiranje projekata, rekao je predsjednik savjeta Aleksandar Tolnauer. Također je dodao da će se nacionalne manjine sve više usmjeravati na financiranje iz europskih fondova, no za to je potrebno educirati manjine za pripremu projekata u skladu sa standardima Europske unije. Izvijestio je da je 115 manjinskih udruga sa svojih 228 podružnica zatražilo gotovo 70 milijuna kuna, a dobit će nešto više od 41 milijun.

Članovi Savjeta u kraćoj raspravi usvojili su program rada za 2012. godinu.

PROGRAM RADA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE ZA 2012. GODINU

I.

Savjet za nacionalne manjine, radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske, a osobito radi razmatranja i predlaganja uređivanja i rješavanja pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava i sloboda nacionalnih manjina, donosi program rada. U cilju ostvarivanja manjinskih prava i sloboda Savjet će surađivati s nadležnim državnim tijelima i tijelima jedinica samouprave, predstavnicima, vijećima i koordinacijama vijeća nacionalnih manjina, udrugama nacionalnih manjina i pravnim osobama koje obavljaju djelatnosti od interesa za nacionalne manjine, međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, te tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

II.

Savjet za nacionalne manjine će:

- predlagati tijelima državne vlasti mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ili na nekom njenom području
- predlagati tijelima državne vlasti da rasprave pojedina pitanja od značenja za nacionalne manjine, a osobito vezana za provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i posebnih zakona kojima su uređena manjinska prava i slobode
- provoditi mjere sukladno Akcijskom planu za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina
- surađivati u pitanjima od interesa za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj s nadležnim tijelima međunarodnih organizacija i institucija koje se bave pitanjima nacionalnih manjina, kao i s nadležnim tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj
- predlagati poduzimanje gospodarskih, socijalnih i drugih mjera

na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenim pripadnicima nacionalnih manjina kako bi se očuvalo njihovo postojanje na tim područjima.

– tražiti od tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave podatke i izvješća potrebna za razmatranje pitanja koja se odnose na prava nacionalnih manjina

– davati mišljenja, prijedloge, analizirati programe javnih radiopostaja i javne televizije namijenjenih nacionalnim manjinama, o zastupljenosti pitanja namijenjenih nacionalnim manjinama u programima javnih radiopostaja i javne televizije i drugim sredstvima priopćavanja

– analizirati rad tijela državne vlasti vezano za ostvarivanje manjinskih prava

– analizirati učinke ostvarivanja pojedinih prava pripadnika nacionalnih manjina u školstvu, dvojezičnosti, informiranja, korištenju simbola i ostale probleme u ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih manjina

– kontinuirano pratiti praktičnu provedbu manjinske legislative u jedinicama lokalne i regionalne samouprave

– surađivati i organizirati zajedničke sastanke s predstavnicima tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, u čiju nadležnost spadaju pitanja iz djelokruga Savjeta utvrđena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Statutom Savjeta

– raspoređivati sredstva koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe ostvarivanja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina razmotriti kvartalna, polugodišnja i godišnja izvješća o ostvarivanju programa i utrošku sredstava, koja su im doznačena iz državnog proračuna i o tome izvjestiti Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor

– davati suglasnost na odluke koordinacija vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave o odlukama o značenju i simbolima nacionalnih manjina i načinu obilježavanja praznika na-

cionalnih manjina

– surađivati s vijećima, koordinacijama i predstavnicima nacionalnih manjina, nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina

– provoditi program edukacije nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina

– provoditi programe edukacija i informiranja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina – izdavanje lista »Manjinski forum« namijenjenog vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina

– provoditi zajedničke programe s udrugama i ustanovama nacionalnih manjina

– surađivati s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

– surađivati sa Sveučilištima u Republici Hrvatskoj te znanstvenostručnim organizacijama, vezano za stručne analize manjinskih pitanja i edukaciju pripadnika nacionalnih manjina

– sudjelovati u prekograničnoj suradnji s matičnim državama nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

– surađivati s nevladinim udrugama civilnog društva

2. Informacije o prijedlozima program nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za financiranje u 2012

Na sjednici Savjeta za nacionalne manjine predsjednik Aleksandar Tolnauer izrazio je veliko zadovoljstvo što je prijedlogom ovogodišnjeg proračuna za kulturnu autonomiju nacionalnih manjina namijenjeno 41,07 miliona kuna, što je tek za 0,45 posto manje nego lani. Savjet će, prema prijedlogu proračuna za ovu godinu, dobiti smanjena sredstva za 0,45 posto, no pohvaljuje što je vlada prepoznala važnost programa za nacionalne manjine, istaknuo je Tolnauer, dodavši da i manjine isto tako dijele sve društvene probleme.

Tolnauer je u raspravi akcentirao da će pri dodjeli sredstava kriteriji biti ostvareni rezultati u prethodnom razdoblju i brojnost nacionalne manjina obuhvaćene

Чланови Савјета за националне мањине РН

проектима.

Савјет će одлуку о дојели средстава доијети у року од 90 дана након доношења прорачуна, највјероватније у травњу, након што прегледа извјешча о трошењу средстава за 958 програма у протеклом раздобљу за удруге и установе. Први потез је преглед извјештаја за 958 програма, међу којима је издавање 54 мањинска листа, од тог седам дјечјих. Толнаур је најавио да ће се умјесто финансирања самих мањинских удуга и установка које су већ stale на своје ноге финансирати њихови пројекти, а радит ће се на усмјеравању на европске фон-

дове. Дојела средстава зависит ће о одрживости пројекта, ризику улагања средстава, искуству и квалитети организације која изводи пројект, али и о томе на колико се припадника националних мањина он односи. Устврдио је да су средства дојелена у протеклом раздобљу трошена рационално и сврховито и приказана на најtransparentнији начин. Посебно је истакнуо да ће савјет као једна од ријетких институција вратити у државни прорачуна готово 131.401 куну што, како је рекао, говори о његовој озбиљности и одговорности.

3. Стручна служба Савјета за националне мањине.

Савјет за националне мањине је у циљу уштеда, остварио тојеком свог осмогодишњег рада значајне уштеде финансијских средстава одричући се могућности запошљавања два професионална потпредседника, који су предвиђени Статутом и Правилником о унутарњем раду. Сукладно Уставном закону о правима националних мањина 51.36. ставак 3. и 5. председника Савјета за националне мањине именује влада РН, те је уједно и предстојник Стручне службе Савјета за националне мањине не спада у државне службенике већ је сукладно Уставном закону о правима националних мањина државни дужносник који своју дужност обавља професионално. У циљу затварања преговора с ЕУ, РН је израдила План активности за учинковито испуњавање мјера које је ЕК истакнула у Привременом извјешчу о поглављу 23. Из разлога повећања обима послова који су настали прихваћањем стратегијских планова, провођења владиног Акцијског плана за проведбу Уставног закона о правима националних мањина и реализације заданих циљева, као и ступањем на снагу Закона о фискалној одговорности Стручна служба је израдила нови начин извјештавања, а тиме и обавеза које удруге

и установе националних мањина, које се путем Савјета за националне мањине суфинанцирају за програме културне аутономије који су у надлежности Савјета, морају испунити, а све у циљу бољег праћења и намјенског утрошка средстава који се исплаћују из Државног прорачуна.

Како би Стручна служба и даље била у могућности несметано обављати повјерене јој послове и задатке с обзиром да се повећао број програма као и на величину укупних средстава из Државног прорачуна за које Савјет за националне мањине одговара, а које се требају на примјерени начин пратити и контролирати. Како би се се коначно створиле претпоставке и увјети за комплетирање Стручне службе како је то и предвиђено Правилником и Уредбом о Стручној служби са 2 нова службеника, тако да би укупан број службеника био 5, неопходно је осигурати још једну просторију у Месничкој 23 за рад службе, што је минимум организационих потреба како би се горе наведени послови и задаци могли обављати на задовољавајући начин.

4. Разно

Под тачком разно није било питања ни расправе и сједница је завршена на којој се председник А. Толнаур свима захвалио.

Zvonko Kostelnik

22 сiчня - День Соборности та Свободи Украiни

Двадцате столiття залишило нам у спадок вершини подiї минулого, якi, вiддаляючись, не втрачають своєї значущостi та актуальностi, потребуючи осмислення сконцентрованого в них iсторичного досвiду боротьби украiнства за свободу, незалежност, державност. До таких подiй належить 22 сiчня 1919 року - день ухвали Акту Злуки Украiнської Народноi Республiки i Захiдно-Украiнської Народноi Республiки. Цiй датi судилося навiчно вкарбуватися в iсторiю Украiни величним национальним святом - Днем Соборности.

Саме того зимового дня у золотому Києвi под переугу дзвонiв Святоi Софiї було увалено рiшення про об'єднання, роздiленого iсторичною приугою, украiнського народу. В Унiверсалi Директорiї УНР наголошувалося: "Здiйснилися вi-

ковiчнi мрiї, якими жили i за якi умирали кращi сини Украiни. Однинi є єдина незалежна Украiнська Народна Республiка". Так, спираючись на заповiтнi мрiї i широке волевиявлення обох частин украiнства, враховуючи об'єктивнi iсторичнi, полiтичнi, духовнi, правовi аспекти цього тривалого й болiсного процесу, постала єдина соборна Украiнська держава. Оцiнюючи тодi цю важливу подiю, вiдомий украiнський полiтичний дiяч i публiцист Сергiй

Єфремов писав: "Того дня оформлено i затверджено акт поєднання двох досi порiзнених частин Украiни. Розпанахане, од вiкiв переполовинене тiло национальне зробило останнiй акт, щоб зростись не тiльки духом, бо це давно вже зроблено, а й у полiтичних формах".

Проте, як вiдомо, тодi украiнському народу не вдалося реалiзувати свiй iсторичний шанс. У тих складних внутрiшних та зовнiшньополiтичних умовах об'єднання завершити не вдалося. Украiна залишалася бездержавною, роз'єднаною етнiчно, роздертою територiально, поневоленою национально. Втрата державностi знову перетворила соборность украiнських земель на iдеал, невтiлену мрiю, одвiчне бажання... На щастя, тi часи для Украiни вже минули. Твердо вiримо, що назавжди. Акт Злуки був глибоко детер-

минований iсторично i спирався на споконвiчну мрiю украiнського народу про незалежну, соборну национальну державу. Вiн став могутнм виявом волi украiнцiв до етнiчної й територiальної консолiдацiї, свiдченням iх динамiчноi самоiдентифiкацiї, становлення полiтичноi нацiї.

Идея соборности украiнських земель набула державного статусу на багато пiзніше. 22 сiчня 1990 року у розмiттi синьожовтих прапорiв вiд 1 до 3 мiльйонiв наших сучасникiв, узв'язавшись за руки, створили на дорогах i шосе безперервний ланцюг вiд Києва до Львова, таким символiчним чином поєднали Схiд i Захiд Украiни. Цей ланцюг став символом духовноi єдностi людей схiдних i захiдних земель Украiни, запорукою iснування єдиноi, соборноi Украiни. З 1999 р. 22 сiчня стало офiцiйним святом Украiни.

20. OBLJETNICA UZAJAMNOG PRIZNANJA HRVATSKE I UKRAJINE

Povodom obilježavanja 20. obljetnice međusobnog priznanja Ukrajine i Republike Hrvatske, u Zagrebu i Rijeci održane su dvije Svečane Akademije na kojima su prisustvovali uvaženi predstavnici političkog, kulturnog i općenito javnog života u Republici Hrvatskoj i Ukrajini. Podsjetimo, Ukrajina je 11. prosinca 1991. godine bila prva članica UN-a koja je priznala neovisnost Hrvatske, a Hrvatska je bila među prvim državama koje su priznale neovisnost Ukrajine, 5. prosinca iste godine. Svečane Akademije organiziralo je Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj, u suradnji s Hrvatsko-ukrajinskim društvom, i

grada Zagreba Milan Bandić, predstavnici Vlade RH i niza hrvatskih županija i gradova. Svečanosti su nazočili i rektor te dekani Sveučilišta u Zagrebu, brojni ugledni pripadnici ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj, studenti ukrajinistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, poduzetnici i ostali uglednici. Posebno ugodan dio sadržaja prigodnog programa bio je nastup gospođe Olge Kaminske, solistkinje HNK Rijeka i predsjednice UKPD Dnjipro iz Rijeke. Istom prigodom prikazan je dokumentarni film HRT-a o izvještavanju hrvatskih i ukrajinskih medija u razdoblju uzajamnog priznanja Hrvatske i Ukrajine.

Nazočni na Svečanoj akademiji u Rijeci

Veleposlanik Ukrajine u RH Oleksandar Levčenko

pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića.

Svečana Akademija u Zagrebu održana je 18. siječnja u prostorijama Hrvatske gospodarske komore. Nazočili su visoki dužnosnici Republike Hrvatske i prijatelji Ukrajine, a među njima i bivši predsjednik RH Stjepan Mesić, bivši predsjednik Hrvatskoga sabora Žarko Domljan i Nedjeljko Mihanović, bivši Predsjednik Vlade RH Franjo Gregurić, gradonačelnik

Veleposlanik Oleksandr Levčenko u Zagrebu je dodjelio zahvalnice i povelje za doprinos razvoju Ukrajinsko-hrvatske suradnje: predsjedniku Hrvatsko-ukrajinskog društva Božidaru Markušu, bivšem Veleposlaniku RH u Ukrajini Marijanu Kombolu, tajniku Hrvatsko-ukrajinskog društva gospodinu Miroslavu Kirinčiću, te savjetniku MVP RH gospodinu Zvonimiru Svibenu.

Mjesec dana kasnije, 22. ve-

ljače u Rijeci je organizirana druga Svečana Akademija u povodu iste 20. obljetnice uspostavljanja diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Ukrajine. Akademija je bila organizirana od strane Veleposlanstva Ukrajine, Hrvatsko-ukrajinskog društva te UKPD Dnjipro iz Rijeke. Kao i u Zagrebu, ovdje je nazočilo niz uglednih osoba iz javnog života Hrvatske: između kojih i bivši predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, župan Primorsko-goranski Vidoje Vujić, Zamjenik gradonačelnika Rijeke Miroslav Matešić, predsjednici i predstavnici udruga i društava Ukrajinaca i Rusina u Hrvatskoj, brojni prijatelji Ukrajine te predstavnici medija. Ovom prigodom nazočnima su se između ostalih obratili i počasni konzul Ukrajine Nikola Malić te Predsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva Božidar Markuš. Priređen je vrhunski kulturni program Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva Dnjipro iz Rijeke.

Na svečanosti u Rijeci dodijeljena su Priznanja za uspostavljanje prijateljskih veza između Hrvatske i Ukrajine uvaženom bivšem Veleposlaniku Republike Hrvatske u Ukrajini

Đuri Vidmaroviću te uglednim glazbenicima Olgi Kaminskoj i Borisu Denisjuku.

Za vrijeme Svečanih Akademija u Zagrebu i Rijeci višekratno se naglašavalo postojanje dubokih i prijateljskih veza između Hrvatske i Ukrajine, između Hrvata, Ukrajinaca i Rusina. Svi prisutnima pokušala se približiti bliskost i srodnost između Hrvatske i Ukrajine odnosno naroda koji imaju iste kulturno-povijesne korijene. Posebnu pozornost posvećivalo se otvaranju novih perspektiva između dvije neovisne države, Hrvatske i Ukrajine. Veleposlanik Ukrajine Oleksandr Levčenko govorio je o glavnim smjerovima razvoja ukrajinsko-hrvatskih odnosa u području politike, privrede i kulture. Istom prigodom istaknuo je zavidljivo napredak Hrvatske na putu u Europsku uniju te čestitao hrvatskim partnerima potpisivanje Sporazuma o članstvu Hrvatske u EU te potvrđivanje tog cilja na referendumu. S druge strane, Ukrajina maksimalno radi na svom približavanju Europskoj uniji, naglasio je Levčenko.

Sergej Burda

10 РОКИ ЧЕЖКЕЙ ДРАГИ ДО ЕУ

Гоч шицки знаме и велі други гуторели же Горватска од вше у Европи, драга по приступанє до Европскей Унії окреме за Републику Горватску була чежка и тирвала 10 роки. Без суміву тому вельо допринесла и длуготирваца Отечества война, але було и других гамующих причинох. Опатьме як хронологійно цекол длугоки процес приступаня до ЕУ:

- 15. януара 1992. р. уставнени одношеня зоз ЕУ
- 24. новембра 2000. р. започали прегварки о придружованю до ЕУ
- 21. фебруара 2003. р. РГ поднесла вимогу за членство до ЕУ
- 20. априла 2004. р. РГ достава позитивни одвит и думанє за членство у ЕУ
- 18. юния 2004. р. РГ достава статус кандидата ЕУ
- 3. октобра 2005. р. почали прегварки о ускладзованю зоз ЕУ бо ше по теди чекало потвердзене Гагского суду о позитивним сотрудзованю РГ
- 10. юния 2011. р. конечно заварти прегварки о приступаню РГ до ЕУ
- 2. децембра 2011. р. у Бриселу РГ подписала догварку з ЕУ по хторей 1. юлия 2013. року Република Горватска постава 28 член Европскей Унії.

ЯК ШЕ ПРЕШИРЙОВАЛА ЕВРОПСКА УНИЯ?

- 1952. р. до Европскей Унії приступели: Французка, Немецка, Белгія, Италия, Луксембург и Голандия
- 1973. р. приступели Англия, Ирська и Данска
- 1986. р. Португал и Шпания
- 1995. р. Австрия, Шведска и Финска
- 2004. р. приступело аж 10 держави: Ческа, Словацка, Польска, Литва, Естония, Летония (Латвия), Словения,

Мадярска, Малта и Кипар – 2007. р. Болгарска и Румуния

ИЩЕ НЕ ШИЦКО ГОТОВЕ

Зоз прешвечлївим „ГЕЙ” – за ЕУ на референдуму не значи же Горватска автоматски постала член Европскей Унії. Подписану догварку о приступаню до ЕУ концом 2011. року тєраз треба же би потвердзели шицки жеми члени ЕУ, а окрем того, Горватска под мониторингом по 1. юлий 2013. року, цо значи же ЕУ надпатра чи ше РГ притримує шицких одредзєньох хтори прилапела при подписованю догварки. Окрем того, каждый шейсц мешаца маю ше подносиц звити о оценьованю притримованя догварки и евентуалних препущєньох.

ЯК ГОРВАТСКА БУДЗЕ УЧАСТВОАЦ У РОБОТИ ЕУ?

Неодлуга по референдуму, Собор Горватскей вибере 12 припатрачох до Европского парламенту хтори по 1. юний 2013. року не буду мац право гласа, але маю право буц информовани о шицких роботох Европского парламенту. Шейсц их будзе зоз СДП, еден зоз ГНС и пейц зоз ГДЗ, а по конечним поставаню члена ЕУ Горватска 2013. року вибере место припатрачох 12 заступнікох хтори буду мац плаво одлучованя о шицких питаньох хтори ше

буду розправяц у Европским парламенту. Валуту евро Горватска може увесц найменей о два роки по уходу до ЕУ, цо значи аж од 2015. року, а на Шенгенски сцераня гранїцох и подполну шлебоду путованя „без гранїцох” по жемох ЕУ аж од 2016. року. Такой по уходу до ЕУ Горватска годна предавац свойо продукти на подручу ЕУ без царини и участвовц у шицких явних конкурсах на подручу ЕУ.

ЦО ГОРВАТСКА ДОБИВА, А ЦО ТРАЦИ ЗОЗ ЧЛЕНСТВОМ У ЕВРОПСКЕЙ УНІИ?

Горватска ма постац жем високих европских стандардох у газдовстве, економії, демокрації, култури, людских правох, просвити, науки, здравстве и ище твардейше обезпечит мир и просперитет на своей териториї зоз векшим обезпечованьом правох и правней держави. У ЕУ детально регуловане право роботнікох хторого ше Горватска як подписнік ЕУ длужна строго притримовац. Горватски гражданє такой або о даскельо роки годни равноправно достац роботу або ше школовац у шицких жемох членох ЕУ. З другого боку, тиж так Горватска аж о даскельо роки годна прияц других гражданох зоз ЕУ на роботу под еднакима условиями, а тиж так им оможливиц и купованє нерухомого маєтку.

Неиснованє гранїцох медзи членами ЕУ оможливи швидки обток людзох и тарговини у других жемох без царини, звекшанє стандарду жителях и лепше розвиванє незрозвитих реґийох, векши фонди за унапредзованє польопривреди... На каждый уплатени евро до члєства и рочного вирахунку до ЕУ Горватска, у зависносци од схопносцох, годна поцаговац зоз фонду ЕУ 2;5-3 евро бо ше у ЕУ почитує принцип солидарносци и векшей помощи незрозвитим членом ЕУ. Не будзе ше ні зоз чим спєрац продукция жридлових домашніх продуктох за власни потреби, як цо то на приклад кулен, колбаса, паленка, вино и подобне. З другого боку, Горватска будзе отворене тарговиско без царини за шицки продукти шицких членох ЕУ цо значи моцну конкуренцию домашнім продуковательом. Могло би ше ище вельо того начишлїц бо Горватска постава равноправни член велького тарговиска од 500 милони жителях хторе представя 7% вкупного шветового жительствова, але твори аж трецину шветового богатства. Кед ше ище вше явя дилема чи треба постац член ЕУ треба надпомнуц же ище ані єдна держава хтора член ЕУ не виступела зоз єй члєства, гоч ма на то подполне право, а велі би держави як и Горватска дзєчне сцели постац члени ЕУ. Членство у ЕУ за нас Руснацох и Українцох РГ отвера векши можливосци контактованя и сотрудніцтва зоз нашими краями и Русинами и Українцами у Мадярскей, Польскей, Словацкей и других жемох Европи хтори уж члени ЕУ, цо отвера велі нови можливосци за розвиток нашей култури и просвити.

Гавриїл Такач

* БАСНИ ЗА МЛАДЕЖ И ОДРОСНУТИХ

ПОВ'ЯЗОВАНЕ РУСНАЦОХ З ДВОХ БОКОХ ДУНАЮ

На ініціативу Координації рускей націоналней меншини РГ 28. януара 2012. року у Вуковаре отримана схадзка Координації рускей націоналней меншини Републики Горватскей и Национального совиту Руснацох Сербії.

Координацію предводзел Яким Ерделі, а були присутнишици представителе рускей націоналней меншини зоз РГ як и векшина председателюх лебо висланікох радох рускей націоналней меншини. Присутни бул и член Совиту за национални меншини РГ Звонко Костелник, док спред Национального совиту (НС) Руснацох Сербії були присутни председатель НС Славко Рац и председатель Вивершног органу НС Йовген Мудри.

По упознаваню зоз обставинами у яких дійствую Руснаци у єдней и другей держави, порушани вельочислени питаня од значносци за Руснацох з обидвох бокох Дунаю. Конкретизовало ше поради коло сотрудничтва на культурним, просвітним и спортским плане. Заключене же треба зробиц черанки календарох культурних манифестацийох, фестивалох и здобуцох и же би ше на тоті події посилало культурни дружтва з чийєй обласци ше хторе здобуце одвива.

Прилапени предклад же би ше вещей хасновало фаховцох з обидвох бокох Дунаю за потреби гевтих других, а насампредз потребне зробиц моцнейше сотрудничтво зоз Заво-

Члени Координації рускей націоналней меншини РГ и представителе НС Руснацох Сербії

дом за культуру войволянских Руснацох. Намира очувац национални скарб на цо висшим уровню. За дзепоедни проєкти можливе апликовац на фонди ЕУ, а же би ше то витворело потребне чим скорей подписац одредзени документи о сотрудничтве.

У рамикох культурних збуваньох виражене и жадане же би драмски ансамбли з Войводини частейше госцовали у Горватскей, а и нашо у Войводини кед ше укаже зацікавеносц наших дружтвох за ангажоване у обласци театралней діялносци.

На плане просвити започата бешеда о витворіюваню проєктох за котри ше ма нагоду апликовац до фондох ЕУ, а з боку НС Руснацох Сербії указана добра дзека же би ше студентом русинистици хтори на студийох у Новим Садзе,

лебо ше там упишу у наступних рокох, помогло коло ришованя одредзених почежкосцох з котрима ше стретаю як студенти зоз цудзей держави.

Тиж так прилапени предклад председателю НС Славка Раца же би школяре основних школох зоз Горватскей пришли до нациви Гимназії Петро Кузмяк з Руского Керестура. Намира же би ше упознали з можлівосцами школованя у тей школи, а НС ма добру дзеку аж и з єдней часци стипендовац таких школярох у рамикох своїх можлівосцох.

Порушана ініціатива же би ше винашло способ черанкох учашнікох летних школох котри ше отримую за дзеци основношколского возросту у обидвох державох, а предложене же би ше започало зоз прешірюваньом такой пракси през укључоване Руснацох зоз

шицких державох дзе жию, апликуюци на фонди Европскей униї.

На спортским плане за тєраз предложене лєм же би ше на Рутенияду (змагане у старих руских бавискох) посилало вещей екипи зоз руских оддзельных основних школох зоз Сербії, а конкретне сотрудничтво у других спортох ма буц порадацено цєком рока.

Розпатрана можлівосц медийного провадзєня збуваньох у Горватскей з боку радия и РТ Войводини (рускей редакції) як и других медийох, а потребне школовац и млади кадри котри би були ношителе медийних проєктох у будучносци.

Прилапене же би ше медзисобне сотрудничтво верификовало зоз одредзенима документами котри би ше требали подписац концом марца, а котрих пририхтаю правни служби и же би ше таке сотрудничтво у духу приятельства мало отримати мандат председателю. У скоро двогодишней розгварки котра була лимитована з часом пре обовязки векшини присутних, дзепоедни теми лєм назначени, та ше за початок може заклочити же ініціатива принесла плодни заклочєня з котрих дзепоедни требаю буц реализовани до половки того року, а други ше буду реализовац спрам трєминох у яких буду приходзиц, насампредз кед слово о просвити.

Агнетка Балатинац

ГИЛС И ВУКОВАРСКО–СРИМСКА ЖУПАНИЯ У ПРОЄКТУ „СКЕНИРОВАНЕ ЄДНАКОСЦИ”

У Жупані ше концом децембра 2011. року отримало цікаве дводньове совитоване у організації ГИЛС–у и ВСЖ на тему: Нови технології и организация цивилного дружтва. У рамикох преподаваньох першого дня обробени шлідоуюци теми:

– Уплів информатичней технології на розвой комунікації и применюванє ИТ у правней комунікації, творенє базох податкох и їх доступносц явносци, методи прилагодзovania у организацијох;

– Утвердзованє питаньох яв-

носци, комунікация з явносцу и з медиями, техника виробку звитох и обвисцєньох.

Другого дня організовани вежби и применюванє наученого. Водитель преподаваня бул др сц. Предраг Зима, порядни професор на правним факултету у Осиеку.

Мета цалого проєкту едукованє припаднікох цивилного дружтва, до которого ше чішля и припадніки националних меншинох, же би чим вещей хасновали сучасну информатичну технологию у ришованю спорох и отримованє дружтвеного

шора, а окреме дружтвеной правди, цо у основи дефиноване з уставним правом, але ше вельо того и забува.

Значни елемент комунікації розвиванє медийскей поваги цо ше посцигує през цікави и ефектни информации. Обвисцєванє медийох и явнсци посцигує ше писмено и усмено. Писмени способ обвисцєвня одноши ше на посланє поволанкох, посланє писма до редакцијох, плаценє оглашкох и подобне, а усмене обвисцєванє облапя конференції за новинарох, интервю, вияви,

стретнуца зоз новинарами, округли столи и подобне.

Нажаль, одгук учашнікох не бул значни и попри циквих темах и финансovania проєкта зоз средствох ЕУ. Саме од себе отвєра ше питанє вибору доброго часу за організованє Совитованя такого типу, понеже векшина представителюх националних меншинох занята, та им не одвитує работни дні пре непохопєне предпоставених за виоставанє з роботи.

Данил Перунски

На руски прєложєла: Вєра Павлович

Централна шветочносц означованя 17. януара – Национального швета Руснацох у Сербії, по пяты раз отримана 15. януара 2012. року, у Дюрдьове.

МИНИ ЮБИЛЕЙ РУСНАЦОХ У СЕРБІЇ

Преслава Дня Руснацох у Сербії – Шветочна академия

У Дюрдьове, 15. януара 2012. року, отримана централна шветочносц означованя 17. януара – Национального швета Руснацох у Сербії.

Централна шветочносц почала пополадню з презентацию Програми зашити „Рускей школи” у Дюрдьове, а предлужела ше у Церкви Рождества Пресвятей Богородици дзе на 17 годзин апостолски егзарх за грекокатоликох Сербії и Чарней Гори, кир Георгий Джуджар служел Благодарну Архиерейску Службу Божу. Сослужовали дзевецме священіки з домашнього Апостолского егзархату, а Службу шпивал дюрдьовски Хор „Розанов”.

Потим у просторе ткв. „Ленки”, отворена вистава подобових роботах з назву „Подобова група – Дюрдьов”, на хторей по штири роботи викладали 11 подобово творителе з Дюрдьова и то: Иван Киш, Тат’яна Перович, Мита Пушкиаров, Гордана Прокин Гутеша, Симеон Рамач, Мая Дорогхази, Юлиан Колесар, Владимир Дорогхази, Михайло Холошняї, Оля Гнип, Мирослав Чакан, та мр Данило

Вуксанович, котри вибрал роботи и отворел виставу.

У вечарших годзинох у Велькей сали Дома култури у Дюрдьове започала пригодна културно-уметніцка програма котру ТВ Войводина – руска редакция преносела директно.

Медзи визначнима госцами була и делегация зоз Горватскей, а предводзел ю председатель Координації рускей националней меншини РГ, Йоаким Ерделі.

Присутних привитали и Швето повинчовали председатель Национального совиту Руснацох Сербії Славко Рац, председатель Општини Жабель Бранко Стаїч и апостолски егзарх за грекокатоликох у СЧГ, владика кир Георгий Джуджар.

На Шветочней академії учасц вжали визначни интерпретаторе руских шпиванкох медзи котрима були Саня Подруги, Мирела Мали, Танита Ходак, Ивана Привизер, Борис Магоч, Михал Колесар, Игор Грекса, Марко Радишич, Верича Салонски, Константин Чордаш, Лидия Кухар, Уна Молнар и Мирослав Кочиш, та Жридлова група КУД „Тарас Шевченко” и Младежска група дюрдьов-

ского КУД-а. Шветочну академию отворел хор „Розанов” зоз гимну Сербії и Шветочну шпиванку Руснацох у Сербії „Браца Русини”, а одшпивали и „Писню о Руснакови”, котра при публики виволала здогадованя на Руснацох розошатих ширцом по швецце. Єден з наймоцнейших аплаузох достала шпиванка „Ноцна писня” котру виведли Марко Радишич, Верича Салонски и Константин Чордаш. Шицких шпивачох провадзел Национални оркестер под диригентску палічку Юлиана Рамача Чаму и Тамбурови оркестер дюрдьовского КУДа „Тарас Шевченко”, хторих водзи Михал Лікар. Обидва оркестри мали и своєю власни точки.

Яким Чапко, поета з Дюрдьова, читал своєю стихи, а рецитатор Александер Мудри з Кули гурорел стихи дюрдьовских поетох и писательохла. На концу програми, шицки ведно, учашніки и госци, одшпивали „Многая літа”, а потим дружене предлужене у просторийох КУДа „Тарас Шевченко” под назву „Дюрдьовски вечар”, дзе ше могло засмачиц зоз традиційними рускими едлами,

але и присмачками зоз удатней кухарскей работні, як и зоз колачима, а нашла ше ту и торта за ише велі преслави „Дня Руснацох Сербії” у будучности.

На маргінох преслави Швета Руснацох Сербії отримане и кратке стретнуце медзи делегацию Координації рускей националней меншини РГ та Националним советом Руснацох Сербії дзе порадзени датум идуцого стретнуца котре ше отрима у Горватскей, а ма за цель злєпшоване сотрудицтва з двох бокох Дунаю и розвиваню діялносцохла на хасен Руснацом у обидвох державах.

Главни организаторе програми Централней шветочносци означованя Национального швета Руснацох у Сербії були Завод за културу войводянских Руснацохла, Организаційни одбор Централней шветочносци, Национални совет Руснацохла и КУД „Тарас Шевченко” Дюрдьов.

Медийну потримовку давали Радио-телевизия Войводины, „Руске слово” и Рутенпрес.

Агнетка Балатинац

ЗОЗ ЗДРУЖЕНИМА МОЦАМИ ПОРУШАЦ НОВИ АКТИВНОСЦИ

По длугшим прецеку часу, у Осиєку, у КУД Руснацох, знова організована промоція кніжок.

У організації представниці рускей национальної меншини Осецко – бараньскей жупанії Агнетки Балатинац и КУД Руснацох Осиєк організовані ретроспективни приказ публицистичней творчосци Дюри Лікара.

Пред невеликим числом Руснацох и любительох руского писаного слова, учитель у пензії, Дюро Лікар, представел 8 кніжки котри написал у 40рочней публицистичней творчосци. У кніжках описани живот Миклошевчаньох од масовнейшого присельованя 1850. року та по нєшка.

През вецей од 1700 боки писаного материялу и през вецей як 500 фотографії, читателе маю нагоду упознац ше зоз розвойом Миклошевцох од самого приселєня Руснацох та по нєшкайши дні. Дзепоедни кніжки обрабляю окреми подруча та су сами за себе целосц, як цо нпр. „Спортске дружтво Русин“ лебо „25 Миклошевски бліскавки“ (о манифестацийох у Миклошевцох), а ведно з другима уподполнюю слику о Миклошевцох и Мик-

З ліва на право: А. Балатинац, Дю. Лікар и К. Лікар на представянню 8 кніжок Дюри Лікара у Осиєку

лошевских Руснацох. Автор ше през публицистични приказ намагал читательом прибліжиц длугорочни труд Миклошевчаньох за злєпшованє стандарту живота у тим малим стредку, та маме нагоду читац о рижних активносцох котри ше поднімали же би валал постал место дзе ше людзе буду присельовац и оставац. Так можеме пречитац же Миклошевци 80их рокох прешлого столітия процентово спадали до шора наймаєтнейших валалох.

Невигодни ситуації през даскельо генерациї (Перша и Друга шветова война), заколімбали стаємносц и напредованє у валалє, алє ше Миклошевчаньом вше якошик удало дзвигнуц и посцигнуц ище значнейши резултати на шицких планах, од спорту и култури, та през економски стан своїх жителейох. Медзитим, тотата война, Отечественна, мала найчєжши вплив на стан миклошевских Руснацох. Попри утрати у войни, невигодни обставини були и

у економским стану у околїску валала, та ше число жителейох нагло почало зменшовац цо вєц вивололо и спомалшенє напредованє. Шицки тоти обсервациї, алє и факти зоз усней бешеди котри учитель Лікар записовал од вчасних 60-тих рокох прешлого столітия, та по вигледовацки активносци котри автор зробел же би цо вирнейше могол провадзиц живот миклошевских Руснацох, у котрим и сам активно, як живи шведок участвує полни 71 рок, резултовали тоти 8 кніжки котри представени у Осиєку.

О кніжках бешедовал сам автор, а виривки пречитали Ксенія Лікар и Агнетка Балатинац. Модератор була Агнетка Балатинац, а КУД Руснацох Осиєку одшпивал три шпиванки. Провадзел их тамбурови оркестер Дружтва. По службовей часци програми ушлїдзело дружєнє дзе була нагода же би присутни побешедовали зоз автором и на дарунок достали дзепоедну зоз кніжок.

Агнетка Балатинац

✿ БАСНИ ЗА МЛАДЕЖ И ОДРОСНУТИХ

БАРСКИ ЖАБИ И ВАЛАЛСКИ ДЗЕЦИ

У едней валалскей бари жили числени жаби. Старши и искуснейши жаби каждодньово спозорйовали млади и неискусни жаби: – Найвєкша опасносц грожи вам од говлї, чаплї и других длугоногих животиных зоз пирйом, як и од гадох. Медзитим, пре нашу надалєко познату красу и веселосц, анї нас человек небарз любї, бо є любоморни на нас, та ше му не прибліжуєц – поучовала млади жабки єдна старша жаба. Єдна млада жабка була

окреме весела и по цали Божї дзєнь крєкетала, алє була и любопитлїва и вше кед би ше валалски хлапци пришли купац на бару, або зоз цигоньом лапац барски рибки, вона би доплївала гу нїм и потим гласно и весело крєкетала, нїби же би ше спайташєла зоз хлапцями. Медзитим, упарте крєкетанє младеј жабки допило хлапцом, окреме кед лапали рибки, та ю цильовали зоз каменьчками и гнали ю цо далєй од себе. Лєдво вицагла живу главу! – Ище ши и добре прєшла,

могла ши главу страциц! – кричала на младу жабку єдна старша жаба. – Нє знам чи то пре нашу красу и веселосц, або пре дацо инше, алє думам же ми, жаби, нє можеме з человеком буц пайташе! – мудро заклучєла єдна млада жабка.

ПОУКА: Найлєгчєйше ше учї на цудзїх (по)гришкох.

Ганча Папандриш Гаргаї
Илустрация:
Ганча Папандриш Гаргаї

PREDSJEDNIK IVO JOSIPOVIĆ POSJETIO ZAGREBAČKE GRKOKATOLIKE

Predsjednik Republike Hrvatske na Božić je posjetio grkokatoličke vjernike u zagrebačkoj crkvi Sv. Ćirila i Metoda. Dočekalo ga je preko stotinu obradovanih vjernika, uglavnom pripadnika većinskog hrvatskog naroda te pripadnici rusinske i ukrajinske nacionalne manjine, predvođenih križevačkim biskupom mons. Nikolom Kekićem. Križevački biskup, rektor grkokatoličkog sjemeništa i župnik župe sv. Ćirila i Metoda Nikola Kekić, izrazio je dobrodošlicu predsjedniku i zahvalio mu na svemu što u svom mandatu čini kao predsjednik svih građana Hrvatske.

Nakon božićne liturgije, među okupljenima predsjednik Josipović je naglasio da su kulturna i tradicijska raznolikost bogatstvo zajedničke domovine Hrvatske. Ujedno je čestitao 400. obljetnicu crkvenog za-

Župljani grkokatoličke crkve s predsjednikom Ivom Josipovićem

jedništva sa Svetom stolicom te je svim vjernicima zahvalio što čuvajući grkokatoličku tradiciju i propovijedajući svoju vjeru, propovijedaju mir i dobro. „Četiristo godina koje slavite, kao

jedan važan jubilej, artikuliraju i vaš vjerski identitet“, rekao je predsjednik. S obzirom na to da su grkokatolici u Hrvatskoj vjernici različitih nacionalnosti, poručio im je da u duhu surad-

nje koju njeguju u crkvi odgajaju i svoju djecu i mlade.

U ime svih grkokatoličkih vjernika u Hrvatskoj, župljanka Ankica Burda predala je predsjedniku Josipoviću u znak zahvalnosti prigodnu božićnu košaricu. Župljanka Marusja Jurista priredila je istom prilikom ukrajinsko „sveto jelo kutja“ odnosno pšenicu kuhanu na medu s makom, čime su se počastili predsjednik i njegova supruga Tatjana. Josipović je zadovoljno istaknuo kako je ovo možda prvi, ali ne i zadnji put kako se susreće s grkokatoličkim vjernicima. Zahvalni smo vam što imate osjećaj i za nas „male“ kojih u Križevačkoj biskupiji (Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine) ima svega oko 25 tisuća, istaknuo je biskup Kekić. Blagoslovljen Božić!

Sergej Burda

ПРЕСЛАВЕНИ КРАЧУН У МИКЛОШЕВЦОХ

Швето шицким дзецом

Зоз остатнім школским роботним дньом, 23. децембра, на подручју Републики Горватскеј закончене перше полроче у основних и штредніх школах, а з нагоди наиходзацих шветох у школах отримани рижнородни шветочни програми. Так було и у Миклошевцох, 22. децембра, кед школяре Подручней школи виведли програму, по горватски и по руски, пошвечену Крачуну, хтору порихтали зоз своіма учительками Душанку Бруїч, Марину Банович и Илону Грецешин. Програма була удатна, випрелетана зоз пригодними рецитациями, шпиванками и краткими театралними фалатами.

Источашне пришол и Дідо Мраз, хтори пре недостаток шнігу пакецики привезол на кочику. Як и скорейших рокох, материялни средства за пакецики обезпечела Општина Томповци, а у Миклошевцох их достали коло 40 дзеци.

Отворених шерцох поделена радосц Крачуна

Зоз традиційну винчованку „Христос раждається“ миклошевски парох о. Яким Симунович пожадал шицким парохияном, у власне мено и мено членох Церковного одбору, радосне и щешліве найвекше християнске швето. З тей нагоди, на перши дзень Крачуна, на святочней Служби Божей миклошевски парох пречитал крачунско-новорочну винчованку кир Николи Кекича, владика крижевского владичества, у котрей визначене же идуци 2012. рок преглашени за рок фамеліи под назву „Ведно зоз Христом“. Найзначнейша подія тей преслави будзе нащива святого оца Бенедикта XVI Горватскеј 4. и 5. юния. У своєї винчованки владика тиж наглашел значносц фамеліи на отримованю любви, вирносци и медзисобного почитованя як фундамента за здраве ховане дзецох у фамеліи, хтори збогачую зложне предлужене християнскеј заедніци.

После Служби Божей наймладши школяре основней школи отримали кратшу програму на рус-

ким и горватским язикау.

На Вилію дзеци и младеж колядовали по валале и на тот способ своєї блізейшей и дальшей рожини винчовали Крачун. Саночне богослужене почало на 23. годзин на хторим о. Яким Симунович пошвечел проскурки, хтори ше дзелели трецого дня Крачуна з нагоди мированя.

Уж треци рок после Саночного Женска шпивацка група КУД «Яким Говля» одшпивала даскельо коляди зоз чим допринесла красному шветочному дожицју. По розходзе зоз церкви вирни мали нагоду присуствовац огньомету, хтори не зопар ані диждж цо праве почал падац.

През три дні швета шицки Служби Божї були крашне нащивени зоз домашніма и госцами котри пришли зоз рижних местох Горватскеј и Войводини.

Дзецински дарунок

На други дзень Крачуна, 26. децембра, миклошевски дзеци, члени КУД „Яким Говля“, виведли пригодну Крачунску програму у хторей удатно рецитовали писньочки руских поетох,

а їх шпиванє колядох провадзели млади гармоникаше Ренато Миклош, Иван Лікар и Михаел Сабадош.

У рамикох програми представена перша кніжка за дзеци Миклошевчанки Агнетки Костелник Балатинац „Їжик Мижик“. О кніжки бешедовала редакторка Вера Павлович, хтора наглашела же тот кніжка плод вецейрочней Агнетковој роботи. Рисунки Бранкици Батакович, тиж Миклошевчанки, прикрашели кніжку, хтора першенствено пошвечена младшим дзецом. Бешедовала и сама авторка наглашуюци же ше у кніжки находза даскельо писні тематски вязани за тоту часц рока, жиму и Крачун, та з тей нагоди у Агнеткових родимих Миклошевцох и отримана перша промоция спомнутей кніжки чийо прикладніки поделени як Крачунски дарунок шицким дзецом.

Видаватель кніжки Союз Русинох и Українцох Републики Горватскеј.

Ксенія Лікар

НА РІЗДВО ДО БОСНІЇ

Відсвяткувавши різдвяні свята за новим стилем у Хорватії, ми, сестри василіянки з Осієка, вирішили понести радісну вістку про Різдво Христове нашим людям у Боснії, які вітають прихід Спасителя на світ за юліанським календарем. Часу було небагато, але ми встигли приготувати короткий різдвяну виставу – вертеп, підбрали костюми, повчили слова, повторили коляди і у переддень святвечора рушили до Прнявора, Хорвачан, Поточан, Дев'ятини. Там зустрілися з молоддю, дітьми, які охоче приєдналася до нашого вертепу, потім відвідали наші родини, заколядували з ними, а надвечір приїхали до Бая Луки, де і зупинилися у теплому помешканні родини наших сестер.

На самий святвечір були вранці на Службі Божій у нашій церкві Христа Царя у Бая Луці, після того зайшли до пароха о. Мирослава Кернишина, щоб спланувати, як будемо виступати у його парафії і філіалах. До пастушків з охотою долучився його старший син Александр. На святу вечерю нас запросила родина Бачинських до Тополи, і там мав відбутися наш перший виступ. Пан Михайло і пані Соня та їхня приємна бабуся по-українськи щиро зраділи нашому приходові, частували нас традиційними святвечірніми стравами, дуже смачними, разом з нами колядували. А коли походилися їхні гості, родина, десь коло дванадцяти осіб, тоді ми потішили їх вертепом, потім ще довго колядували, і на дворі, бо ніяк не могли розпрощатися з теплом затишного обійстя добродіїв Бачинських.

До Бая Луки було пізно вертатися, тож ми ще завчасу рушили на Яблан, розбиваючи фарами автомобіля темряву і таїну різдвяної ночі. Трохи покружлявши дорогою, таки добралися щасливо до нашої церкви Різдва Пресвятої Богородиці. Уже насходилося людей і почалося Велике повечір'я, на якому і ми співали голосне і радісне «З нами Бог!», бо справ-

Радість Різдва у Прняворі 8.1.2012

ді відчули, як Бог був з нами у часі цієї різдвяної мандрівки по Боснії. А після різдвяної Божественної Літургії з церкви зникли сестри василіянки, а натомість завітали мудрий вісник Звіздар зі звіздою, повний славослів'я Ангел, трохи втомлена від подорожі, але щаслива Марія з Дитятком, цар Балтазар, який випередив двох своїх супутників, бо, мабуть, найбільше прагнув побачити нового Царя світу, та простодушний пастушок, який не міг вийти з дива від усього, що сталося у Вифлеємі.

Звіздар запрошував усіх поспішити з колядою до убогого вертепу і віддати поклін Божій Дитинці. І Ангел Божий за ним закликав до Вифлеєму вирушати, щоби Месію привітати. Веселу новину захоплено звіщали Божому людові пастушки, які також пішли за сяйвом зірки, а якихось двоє від свого гурту відбились і того вечора разом з вертепниками з Осієка у Яблані опинились. Ангел показував дорогу Царям, які несли малому Владиці Небес найкращі дари, а присутніх людей підбадьорював берегти і плекати свою щирю віру та ходити у житті лише Божими стежками, тоді жодні іроди не страшні... Усмішка Божого Дитятка так усіх звеселила, що вже більше не боялися нести по світі радісну вістку про його народження і

вітати усіх з Різдвом, як наш Звіздар в останньому віншуванні:

Люди, веселіться! Журбу проганяймо!

В Ісуса малого доленьки благаймо!

Хай п'тьма не стане, сонце засіяє,

А між всіма нами хай добро настане,

Хай любов витає, коляда лунає!

Христос ся раждає!

Усе це півгодинне різдвяне дійство було пересипане відомими і менше відомими колядами. Було «Чути дзвінок», який сповіщав, що «Во Вифлеємі нині новина». І хоч надворі «Свята ніч, тиха ніч», то вертепники закликали: «Возвеселімся всі купно нині». «Небо і земля» торжествували, бо «Бог предвічний народився». Усі разом співали і просили: «Витай Ісусе» тут між нами, де і «Чудесна зірка днесь сіяє». І хоч «В Вифлеємі днесь Марія Пречиста» породила у вертепі нам Христа, але народився Божий Син і в кожному серці вірних у Яблані, які свою радість на закінчення виразили ще й яскравим феєрверком коло церкви.

Ми ж повернулися до Бая Луки, трохи перепочили і незабаром уже рано-вранці співали «З нами Бог» і «Різдво твоє» на різдвяній Літургії у

новому прекрасному греко-католицькому храмі Христа Царя. А після Літургії уже банялуцьким вірним дарували свій вертеп. Люди не приховували свого зворушення і щиро зізнавалися, що не могли стримати сліз: «Такого у нашій церкві вже давно не бачили!»

По обіді рушили до церкви у Хорвачанах. До нашого вертепу приєднався Ангел і двійко місцевих пастушків, а потужні чоловічі голоси збагатили наші коляди. І хоч глядачів було небагато, але так щиро раділи Різдву і нашому приходу, що зовсім не хотілось з ними розлучатися.

Другого дня різдвяних свят на Собор Пресвятої Богородиці і Обручника Йосифа були на Літургії у нашій церкві Преображення Господнього у Прняворі, а опісля знову показали вертеп разом з прняворською молоддю і дітьми. Було приємно, що у прняворській версії вертепу знайшовся і Йосиф, мабуть, ходив по дрова... і повернувся. Усі парафіяни раділи і дякували, фотографувалися з нами після виступу. Дорогою до Бая Луки ми ще вступили заколядувати до кількох українських родин, а також не минули ні славної трапистської обителі «Марія Звезда», де нас гостинно привітав брат Франьо і дозволив заколядувати у їхній прекрасній старовинній церкві.

На третій день св. первомученика Стефана наш шлях повернув до Козарця, Трнополя. Там після Літургії об 11 люди чекали на наш вертеп. І там нам вдалося «поширити» вертеп – залучити до різдвяного дійства трьох синів вікарія о. Михайла Стахника: Михайла, Александра і малого Теофіла та інших. Вийшло радісно, щиро і зворушливо, люди дякували, а ми поверталися до Хорватії, співаючи:

*Будьте здорові, ми вже ідемо,
Вам за коляду дякуємо,
Дай Бог діждати року нового,
Ми ще прийдемо до краю цього.*

Сестри Василіянки

✿ ОЗНАЧЕНА 160. РОЧНИЦА ПРИСЕЛЕННЯ РУСНАЦОХ ДО МИКЛОШЕВЦОХ

ГОРДИ ЗМЕ НА СВОЮ ПРЕШЛОСЦ

На ческ своїм предком, хтори пришли до Сри-му же би обезпечели лепши живот себе и своїм дзецом, у Миклошевцох под конец ешенї 2011. року означени вельки юбилей – 160 роки од приселеня Руснацох на тоти простори. Источашне, була то и рочница грекокатолицкей церкви и школи у валале. У рамикох преслави, дополадня у церкви Рождества Пресвятей Богородици, у Служби Божей парох о. Яким Симунович у казанї наглашел же ше Руснаци у Миклошевцох отримали насампредз прето же у своїх шерцох вше чували виру, язык и обичаї своїх предкох. По Служби Божей, у голу Подручней школи була отворена вистава подобовой творчосци домашнього Дружтва „Нашо дзеци“.

На шветочней схадзки двоязично пречитани реферат о розвою Миклошевцох од приселеня по нешка, зоз численьом значних подїйох и успіхох през тот час. У рамикох шветочней схадзки отримана и промоция осмей кнїжки Дюри Лікара „Коліше ше жито класате – газдованє миклошевских Руснацох“, а зоз своїм присуством миклошевски юбилей увелїчали визначни госци: жупан ВСЖ Божо Галич, началник Општини Томповци Габриел Куянджич, о. Яким Симунович, декан Ву-

коварского деканату, подпредседатель Национального совиту Руснацох Сербїї Дюра Винаї, секретарка и председатель Дружтва за руски язык, культуру и литературу Войводини Ирина Папуґа и Владимир Салонтаї, замінікове началнікох општинах Стари Янковци и Томповци, Михал Шайтош и Витомир Мудри, председатель МО Миклошевци Дюра Бики и красне число домашніх дружтвено–политичних роботнікох. Програми водзела Агнетка Балатинаца, а рецензент кнїжки метяфору живота, а хтора ше находзи и у самеї назви кнїжки, бо ше Руснацом у новим штредку удало пренайсц войо место под слунком и успішно газдовац звладуюци шицки почезкоци. Спред Дружтва за руски язык з Нового Саду бешедовала Ирина Папуґа, наглашуюци же тот кнїжка тринаста у Едициї „Однате од забуца“. По законченю промоції жупан Божо Галич и шицки присутни положили венец пред памятником забитим и страдалим у Отечественей войны у центру валала.

Потим ушлїдзел коктейл за госцох, а хтори пририхталли замінік началніка Општини Томповци Витомир Мудри и председатель Месного одбору Дюра Бики, а потим от-

Славко Рац и Дюра Бики на концу програми вичерали дарунки

римана культурноуметніца програма. На початку програми, як покровитель, шицких присутних привитал началник Општини Томповци Габриел Куянджич, а у мено владики Крижевского Николи Кекича присутних привитал домашні парох о. Яким Симунович, а потим Мирослава Даждиу и Йовґен Надь зоз Нового Саду одшпивали шветочну писню „Миклошевци мой мили“, хтору на слова Миколи Скубана компоновал Витомир Бодянец. Шицких учашнікох провадзел Народни оркестер Дома культуры зоз Руского Керестура под руководзеньом Юлиана Рамача Чами. У музичней часци програми попри домашней шпивачкей групи под руководзеньом Ани Бучко, зоз новшима рускими шпиванками представели ше гостински: Андреа Бучко и Весна Надь зоз Руского Керестура, Танита Ходак зоз Коцура и дует Мирослава Даждиу–Йовґен Надь. Подростк фолклорней секції КУД „Яким Говля“ одтанцовал танец „Добри вечар“, а школяре основней школи пречитали даскельо писньочки зоз „Пионирскей заградки“, а хтори у дзецинстве писали дакедишні Миклошевчане. На концу програми Дюра Бики уручел комплект виданьох Дюри Лікара (седем кнїжки) председателюви Национального со-

виту Сербїї Славкови Рацови, а вон значнейшим культурним діячом даровал кнїжку руских шпиванкох, виведзених на 50 потерашніх „Червених ружох“, наглашуюци нащивительом же ше того дня крашне чувствовац як Руснак у Миклошевцох, а на Руснацох у Войводини остава намаганє же би ше потерашні вязи и надалей отримовали и розвивали. Шицки учашніки ведно зоз патрачами закончили програму з писню „Многая літ“. За конферансу заслужни автор Дюра Лікар и водителька Ксения Лікар. Медзи численима госцами замарковане вельке число дружтвених и политичних діячох и подпредседатель Национального совиту рускей националней меншини Дюра Винаї, народна посланица у скупштини Сербїї Олена Папуґа, директорка Основней школи Чаковци Ивана Станич, миклошевски учительки Душанка Бруїч, Марина Банович и Илона Грецешин, председателка Союзу Русинох и Українцох Горватскей Любича Морган и член Совиту за национални меншини РГ Звонко Костелник. Програму провадзели новинаре „Руского слова“, руских редакцийох Радия и Телевизії Нови Сад и „Новей думки“.

Ксения Лікар

Агнетка Балатинаца на шветочней схадзки пречитала реферат о розвою Миклошевцох

✿ ДРУЖТВО „РУШНЯК” ОРГАНІЗОВАЛО 7. КУЛТУРНУ МАНИФЕСТАЦІЮ

ДНІ ОПЕРИ И ОПЕРНИХ АРИЙОХ У РИЄКИ

Оперни дует зоз Ужгороду

Прешролочна культурна манифестация пошвечена опери и оперним арийом, а перши раз окрем у Риєки була преширена и на Крижевци у хторих ше находзи шедзиско грекокатолицького владичества у РГ. Єшенські дні окреме прикрашели члени гостуючого Заслужного закарпатского народного хору зоз Ужгороду, у України, а под уметницьким и диригентским ровняньом Наталії Петий Потапчук. Українски ше Закарпатяне риєцкей публики представели у шветочней сали Филодраматика зоз оперу „Вечорніци” або „Прадки”. Премієра „Прадкох” була початком яри у Ужгородзе и даскельо мешаці познейше окреме доробена зоз цікавима елементами праве за риєцку культурну манифестацию „Дні опери и оперних арийох”. Публику окреме обчаровйовали комични часци як цо то танец на прадкох,

Опера «Вечорніци» у Риєки

шмишни пияни учашнік прадкох хтори ше намага виявиц любов красней дзивки и любовни танец. Без сумніву, краси и успиху збуваня допринесли и богато украшени костюми на сцени хтору обдумал академски маляр Василь Кохан. Публику на ноги и аплаузи дзвигали числени шпиваче зоз хотрих ше век-

ша часц по перши раз представела нашей культурней явности (за тоту нагоду колектив Закарпатского хору привел 34ох своїх членох зоз хторих векшина перши раз нашивела горватске Приморе).

Окром опери, наступного дня публики ше представели по-

знати українски оперни шпиваче медзи хторима було и заслужних артистох України и лауреати браца Шерегий Ерделі и Бокшай хтори вивели оперни арії українских и шветових авторох. На вельке задовољство високих гостох зоз нашей жеми, медзи хторима ше нашол тайомнік українско горватского Дружтва приятельства Киринич и амбасадор Андрия Карафилипович, председатель Координації Дружтвох приятельствох хтори догварел наступ истих шпивачох того року у еминентим оперним просторе у Горватскей.

Збуванє предлужене наступного дня у Крижевцох у грекокатолицькей церкви Святого Тройства, дзе організовани концерт духовней музики. За реализованє такого некаждодньового збуваня у Крижевцох найзаслужнейши руски паноец Михал Симунович зоз Крижевцох, хтори у привитним слове наглашел же Закарпатски хор перши раз гостовал пред двацец роками у Петровцох и же ше ище теди задумане плодне сотрудніцтво конечно предлужело аж по законченю Отечественей войны.

Приморска публика ше през седем роки, кельо ше Дружтво „Русняк” намага організовац манифестацию „Дні опери и оперних арийох”, мала нагоду упознац зоз роботу ансамбла „Тарас Шевченко” зоз Братислави у Словацкей хтори ше штири раз представлял зоз богатим українским оперним репертоаром и три раз зоз ансамблами зоз Ужгороду у України. Остава ше лем намагач и далей предлужиц тоту красну традицию и попри числених фінансийних почечжоскох зоз хторима ше організаторе неминовно стретаю.

Владимир Провчи

ВЕЛЬКИ УСПИХ НА ВЕЧАРУ УКРАЇНСКОГО ФОЛКЛОРУ У РАМИКОХ 17. МЕДЗИНАРОДНОГО САЙМУ ВИРОЕХПО 2012.

Од 20. по 22. януар 2012. року у Вировитици отримани 17. медзинародни саям г'аздовства, ремеселництва и польопривреди. На сайму було приявене 747 викладачох аж зоз 21 держави, а число нащивительох премашело рекордних 20.000 цо потвердзене велького успиху организатором, а саям преглашени за найуспишнейши у Горватскей. Того року Україна добила улогу жеми домашнього и партнера и мала нагоду представиц себе у дакус ширших програмских рамикох.

У богатей програми активносцох за визначиц и програму зоз обласци култури у хторей жем партнер приказала часточку своєї култури през викладане фотографийох о украинскей народней култури и вишивкох, як и двогодзинови концерт Вечар украинского фолклору у вировитицким театру. На поволанку велепосланика Олександра Левченка, Туристичней заедници Вировитицко-подравскей жупаниї и организаторох сайму Вироехпо на Вечару украинского фолклору наступели Дружтво Русинох и Украинцох Каліна зоз Риєки и Украинске культурнопросвитне дружтво Тарас Шевченко зоз Каніжи.

Кажде дружтво добило 45 минути простору за презентацию своєї вредней роботи през писню або танец. Каліна отворела концерт зоз писню Мисяць на неби, а потим шлідзели привитни наступи домашніх и делегацийох. У пер-

А каліна не врба – подзвигла публику до танцу

Одушевена публика на концерту

шей часци програми, хтора облапела 15 писні рижнородного жанру, Каліна освоєла шерца публику, а окреме представнікох велепосланства и високей делегации Хмельницькей обласци, жупана Вировитицкоподравскей жупаниї Томислава Толушича, помоцніка директора Туристичней заедници Вировитицкоподравскей жупаниї Йосипа Миколчича и шицких присутних, хтори каждую писню випровадзели зоз вельким аплаузом и вельочисленим браво, браво, браво... У другей часци програми наступела танечна група Украинского культурно просвитного дружтва Тарас Шевченко хтори одлично зоз своїма танцами, писнями и прекрасним народним облечивом приказали украински темперамент и любов спрам танцу и писні. Одушевена делегация зоз Хмельницькей обласци послала свойого представніка Миколу Костянтиновича Шаповала на сцену, хтори зоз прекрасним басом у провадзеню гармоники Бориса Денисюка подаровал присутним писні Маричка и Дивльушь я на небо. За коєц Каліна зоз Аленом Поличом одшпивала Чрну побидницку писню на МИКу, а домашні учашнікох погосцели зоз заедницку вечеру у ресторану Дворац.

Славица Дудаш

Представнік Хмельницькей обласци Микола Костянтинович Шаповал и Маричка

✻ КРАСНА НАША 2011 ВУКОВАР

МУЗИЧНО-СЦЕНСКИ ПРОЄКТ ГОРВАТСКЕЙ ТЕЛЕВИЗИЇ

Музично-сценски проєкт Горватскей теле-визиї «Красна наша» отримани 20. децембра у боровскей спортскей дворани, пред понад 2.000 тисячи патрачох, а програму, на котрей наступели велі культурно-уметнічки дружтва зоз Вуковару и Вуковарско-сримскей жупанії, як и познати особи зоз горватскей музичней сцени, водзел познати ТВ спикер Бранко Уводич. Цеком програми привитни слова упуцели жупан вуковарско-сримски Божо Ґалич, городоначалнік Вуковара Желько Сабо, котри на поволанку ТВ водителя одшпи-вал писню «Ружо моя червена».

Танец «Увиванец» за патрачох у цалей РГ

Прекрашне було видзиц преполну спортску дворану, а ище красше було дружиц ше зоз тамбуровима оркестрами и фолклорними ансамблами котри наступели на зніманю. Наступели ГКГД «Дунав» зоз Вуковару, КУД «Гранчица» зоз Делетовцох, КУД «Лела и Владимир Матанович» зоз Антину, КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару, ЖВС

«Нене» зоз Бошнякох, Вуковарски тамбураше, Бечарски инат и Бранко Чулич, Сримци, Славонска зора, Рингишпил, Славонци, Тамбура банд, Тамбураше за душу, Томислав Шустич, Хайо, Антония Пиукович, Босутски бечаре, Дике, Славонске лоле, Найлепши гватски тамбураше, Патриа, Перо Ґалич, Кристали, Шима Йовановац и Ко-

Члени КУД «Осиф Костелник» зоз Бканком Уводичом

лечиве, а у провадзеном оркестра КУД «Яким Грди» зоз Петровцох, на барз високом уровню одтанцовали танец «Увиванец», а на радосц и одушевиє вельочисленей публики котра провадзела зніманє того проєкту. Тоту квалитету Дружтва похвалел и сам водитель Бранко Уводич, котри и сам бул обчаровани з наступом нашей фолклорней дзивоцкей секциї.

Розтанцована младеж культурноуметнічких дружтвх подзвиговала атмосферу и розположенє зоз танцями, и анимировала публику же би було цо лепше и интересантнейше.

лония. У рамикох програми ище були презентовани стари ремесла и традиційни едзєня и напитки нашого краю.

Подрозумює ше же за членох КУД «Осиф Костелник» то єден од найзначнейших и найуспишнейших наступох, окреме прето же ше програму могло провадзиц не лем преїг ТВ приемнікох, але и преїг сателиту и интернету. Дзивчата у прекрасним об-

З оглядом же УНЕСКО писню «Бетярац» недавно положел до шветовой скарбніци, з ню и закончени тот прекрасни вечар, а вуковарчанє доказали же су знова порихтани на танец и писню гоч прежили голготи и нешка обрацели хрибет страшней стварносци.

Звонко Кострелник

Тамбурови оркестер КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох

✿ ДРУЖТВО РУСИНОХ И УКРАЇНЦОХ ЗОЗ ВИНКОВОЦХ ОРГАНІЗОВАЛО ТРАДИЦІЙНИ БАЛ

ОТРИМАНИ 17. БАЛ У ВИНКОВЦОХ

Женска часц КУД Русиных и Українцох зоз Винковцох

Хлопска часц КУД Русиных и Українцох зоз Винковцох

Тамбурови оркестер под руководзеньом Янка Чордаша

Гоч вельки шніг и жима погубели нащивеносц забавного вечара традиційного балу у Винковцох, бал ше заш лем отримал 4. фебруара 2012. року. Організаторе не меняли уж преврену забавну концепцію ані добру традицію по хторей за музичну часц и квалитетну руску писню задлужени оркестер доаена рускей музики Янка Чордашового коло хторого ше того року позберало ище 8 добрих гудацох, та руска писня и танец зоз винковського мотелу „Гем” одгуквали надалеко до позних годзиных окреме жимней фебруарскей ноци.

Побидніки «Танцу шерца» Звонко Костелник и Наталия Перунски

Зоз кратким привитним словом вечар отворел председатель Дружтва Данил Перунски. Члени КУД Русиных и Українцох представели ше зоз часцу свойого репертоару под диригентску палічку Зорана Циковца хтори у своєї найновшей пракси запровадзує штирогласне шпиванє, а вец главне слово достали гудаци покля густі шніг фуркал и фуркал.

Тогорочни танец шерца ше пощесцел Наталиї Перунски зоз Винковцох хтора зоз Звонком Костелником зоз

Петровцох освоєла перше место за хторе ше зоз смачну чоколадову торту засладзели велі госци. Була то и нагода чуц найновшу авторску шпиванку бачика Янка Чордашового хтори ю под назву „Здрави останьце” пошвецел винковским балом. Вешелело ше и танцовало кус кратше як звичайно пре невидогдни метеорологийни обставини бо веліх чекала „Гей далека драга” дому.

Данил Перунски
Фото: Звонко Костелник

При добрей музики шицки до кола

✿ ОТРИМАНИ 46. БАЛ У ВУКОВАРЕ

ВЕЛЬКА НАЩИВЕНОСЦ У ДУХУ СТАРЕЙ ТРАДИЦИЇ

Члени КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковфру 2012. Року

У Вуковаре 28. януара отримани 46. бал, а у організації КУД «Осиф Костелник».

На балу було коло 230 особи, то найвещей после Отчественой войны. Були ту людзе з Миклошевцох, Петровцох, Осієку, Винковцох, Пишкурєвцох, Загребу и Вуковару. Тиж так на балу було и госцох з Руского Керестура и Нового Саду.

На самим початку госцох привитал председатель Зденко Бурчак. Слово вжали и председа-

тель МО Пишкурєвци Златко Мезей и мосфегородоначалник городу Вуковару Желько Сабо. Члени КУД «Осиф Костелник» виведли кратшу, але барз атрактивну культурно-уметніцку програму. Дзивоцка танєчна група одтановала танєц „Увиванец“, хлапци „Повзунец“, а ветеранє „Весильну полку“. Хор одшпивал три шпиванки „Премили краю мой“, „Ой, мала я ружу“ и „Ой, под мостом, мостом“.

На самим концу мишана група танєчнїкох одтацовала атрактивни танєц „Гопак“. Шицким танцом хореограф проф. Звонко Косрелник, а водителька танєчней секції Ирена Дюдяр. Водителька и диригет Агнета Тимко, а корепетитор Звонко Еделински. За приємну ат-

ру остарал ше Мини бенд Владимира Сивча.

Од окреминх госцох були присутни: Городоначалник городу Вуковару Желько Сабо, висши референт за розвой цивилного дружтва, роботу зоз младима и националнима меншинами у Городу Вуковару Синиша Митрович, представитель Руснацох у Совиту за национални меншини Звонко Костелник, председателька Союзу Русинох и Укаїнцох

Мишани хор под руководзеньом Агнетки Тимко

Ветеранска танєчна група

Дзівшцка танечна група

ковару Лела Дітко, председателка Здруження Немцох Дара Маєр и председателка Здруження Мадярох Вуковару Розалия Якуметович. З другого боку Дуною ту були: председатель Национального сови-ту Руснацох Сербії Славко Рац и председатель Вивершного одбору НС Йовген Мудри.

Вельке число нацивителюх

Зденко Бурчак и Владо Мудри

За нацивителюх организовани танец шерца и богата томбола. Першу награду, бициглу, достала 10рочна Ивана Бики з Миклошевцох, док у танцу шерца п о б е д з е л и Єлка Залогај и Звонко Рац.

Танец "Повзунец"

РГ Любица Морган, председатель МО Пишкуревци Златко Мезей, прочалница управного оддзеленя за друштвени діялносци, здравство, социялне старане, бранітелюх и национални меншини Драгица Холокер Радумило, представнік рускей националней меншини городу Загребу Ириной Мудри, председателка рускей Ради Ву-

рал ше касир Дружтва Звонко Барна.

Любица Гаргај

Руски оркестер зоз Нового Саду

Зденко Бурчак и городоначалнік Вуковару Желько Сабо

Побидніки «Танцу шерца» Звонко Рац и Єлка Залогај зоз председателюм Дружтва

✿ КУЛТУРА – ШТВАРЦИНА СТОЛІТІЯ ЗА НІМА

ОТРИМАНИ 25. БАЛ РУСНАЦОХ ОСИЄКУ

КУД Руснацох Осиек

КУД „Яким Говля“ Миклошевци

У організації КУД Руснацох Осиек, 11. фебруара 2012. року, у ресторане „Копика“ отримани 25. бал Руснацох Осиеку.

Вельки шніг котри того року застановел аж и добре організовані превозні средства, мал пошлідки и на число госцох на балу та ше могло начишліц дас коло 100 особи. Но и то було достаточне же би розположене присутних було на уровню, а Мини бенд Владимира Сивча з Нового Саду непрерывно отримовал госцох на подиуму за танец.

Културну часц програми виведли члени домашнього Дружтва котрих провадзел тамбурови оркестер истого Дружтва, а як госци наступили члени КУД „Яким Говля“

з Миклошевцох.

По привитних словох председательки КУД Руснацох Осиек, Дубравки Рашлянин, присутних привитал и Ивица Завршки, подпредседатель Городской ради Городу Осиеку. Медзи визначними госцами ище були и подпредседатель Совету за национални меншини РГ Никола Мак, член Совету Звонко Костелник, представителька русской националней меншини ОБЖ Агнетка Балатинац, председателька Союзу Русинох и Українцох РГ, Любица Морган як и векшина председателей лебо представительох культурних и культурно-уметніцких дружтвх котри пестую руску культуру.

По законченей культурней часци програми ушлідзела

забавна. Попри смачней вечери и добрей музики, госци мали нагоду бавиц, того року окреме богату томболу. Главну награду, модерни кавч,

достал Никола Мак, котрому то була перша награда такей високей вредносци през шицки тоті роки як приходзи на руски бал. Другу награду по вредносци, уцицовач, достал Желько Гаргай зоз Петровцох.

Уж традиційно, танцує ше и танец шерца, а найдлужей на подиуму за танец остали Ана Блотней и Зденко Бурчак, котри як награду достали кажде по тарту и фляшу доброго вина.

Понеже бал лєм даскельо дні пред Дньом залюбених, и танец шерца символізовал тоту подію зоз шерцями котри за тоту нагоду направела Дубравка Рашлянин.

Добитнік главней награди на томболи Никола Мак

Агнетка Балатинац

Женска шпивачка група КУД „Яким Говля“ Миклошевци

Побидніки у танцу шерца: Ана Блотней и Зденко Бурчак

ЧЛОВЕК З НАРОДУ И ЗА НАРОД

При нас Руснацох церковни швета окрема вирского маю и значене традиційне значене. Тримаюци ше звичайох вше зме указовали и свою вирску и националну припадносц. Єден зоз способох виражованя своєї припадносци, окрем стараня о живих, то и здогадованє на наших умартих. На шицки вельки швета шор пойсц на теметов обисц гроби, запалїц швички и помодліц ше при гробох своїх умартих. И того року през жимски швета на валаским теметове нашло ше вельке число людзох хтори ше при гробох модлели за своїх умартих. На одходзе дакус ше побешедує зоз другима людзми, окреме ше затримую старши людзе, хтори ридше ходза до валалу, бо ше на темеве мож стретнуц з людзми з других местох, та и з варошу, може ше побешедувац о домашніх, о здравю и подобним. И сам сом теї жими бул на теметове и обиходзел гроби своїх ближніх и здогадвал ше велїх умартих хторих сом познал, але на теметове ше находзи и векше число памятникох людзох хтори давно умарли и о хторих не знам вельо.

Главна дражка водзи през штредок теметова гу каплички, а кед ше скруци на ліво наиходзи ше на памятник на котрим пише «о. Янко Будински умар 1972. року». Того року полня ше 40 роки од його шмерци. На хвильку ше здогадуєм людзох котрими о нїм бешедовали. Паноцец Янко Будински половку свого живота препровадзел як петровски парох. Парохию превжал 1937. року и бул єї водитель аж по 1968. рок. Кед ше поцагнул зоз длужносци остал жиц у Петровцох по свою шмерц, а тиж так вибрал петровски теметов за место вичного одпочивку.

Спрам паметаня старших людзох у валале, паноцец Янко Будински бул человек з народу и за народ, за людзох хтори у тих 30их рокох двадцетого столїтия вельо значел за валал и людзох у нїм, бо то були часи без електричної струї, радия, телевизії и шицких нешкайших медийох, але и теди ше заш требало знац прилагодзиц людзом и часу у котрим ше жиє. Найзначнейше прикмети человека то сцєрпенє и човечносц за шицких людзох, а старши Петровчанє гвари же их па-

ноцец Будински мал невичерпно. У векшини потребох людзе ше обрацали гу своєюму паноцови бо вон знал розришиц и найвекши проблеми. Кед сцигнул до валалу обштанїни медзи людзми не були найлепши, але паноцови Янкови удало ше направити шора, позберац людзох до церкви, вимириц их медзи собу и зєдинїц. Цеком Другей шветовой войны велїх виратовал не патраци ані на вирске опредзелене, ані на матарияли обштанїни человека. През цали час своєї служби помагал людзом на рижни способи: писал молби, набавлял рижни ліки, помагал людзом вибегац пенежи и вельо койчого другого. Не чудує вец же велї Петровчанє ише вше полни хвали за давно уматрого пароха хтори ше зоз златнима буквами записал у паметаню своїх парохиянох як человек полни чловечей доброти.

Нам, хтори зме за його діла чули лем зоз приповедкох, остава не забуц на трицєторочне намаганє паноца Будинского же би валал мал вирску и шицку другу злогу и медзисобне довириє. Таки високи цїлі маю людзе хтори знаю установиц невидиму

психологийну и вирску вязу зоз кажда парохияном, а то вше була ридка прикметата.

У нешкайших часох чежше найсц таку особу у гоч хторей заєднїци, бо нешкайши час подредзени беганю за заробком и модерну технику, а не час пошвецаня малому човекови. Часто одбиваєме унесц ше до потреби человека хторого каждодньово стретаме и котрому може буц достаточне лем красне слово чловечого порозумєня.

Най би нам приклад животней драги нашого давного паноца бул на розуме. Паноцец Янко бул человек полни стараня за людзох у їх каждодньовим живоце, але их и ратовал зоз опасносци кед им живот бул загрожени у войны. Єдна наша присловка гвари „Кед виратуєш єден чловечи живот, виратовалши цали швет“. Кед бизме ше вецей упатрали на того человека злепшали бизме и тот наш нешкайши швет. Паметанє на діло и живот того человека и духовней особи будзе ше преношиц и на нови генерациї.

Томислав Рац

ВИНКОВЧАНЄ ЗАБЛІЩАЛИ

На 33. вечаре „др Матия Бачич“ котри отримани у Бабиной Греди под конец децембра 2011. року наступело Културне дружтво Русинох и Украинцох зоз Винковцох, а хторе организаторе, преуспїшни наструп, замерковали рок пред тим. Манїфестация ше отримує у организациї КУД „Мият Стоянович“ зоз Бабиной Греди и ЗАКУДа Вуковарско-сримскеї жупанїи и уж по 14. раз нащивителе

мали нагоду чуц жридлову шпиванку под мотом „кед зашпивам цїхо и весело“... Смотра ма змагательни характер, а винковске дружтво наступело вонка з конкуренциї, зоз рускими шпиванками „Ша ми тадзи переходзели“ и „Пред нашими дзверми“, зоз чим, попри шпиванки, указане и богатство руского народного облєчїва у нашей жупанїи.

Данил Перунски

Красота русской фитюли

ОДРУЦОВАНЄ ШНІГУ И ДРУГИ ПОЧЕЖКОСЦИ ЖИМИ

Тогорочна жима мала цалком несподзивиани обрати понеже жимски швета климатски випатрали як позноєшеньски и уж зме ше шицки помирели зоз тим же нас шніг и вельки мраз обишол. Застарано зме замерковали же дзепоедни дrevка уж лем цо не ожили, кед нас початок фебруара нараз несподзивал и жима указала шицку свою моц.

Цала держава остала парализована, а окреме Далмация, у хторей пре цеплу медитеранску климу людзе не звикнути на жиму, шніг и ляд, дзе до веліх местох приступни драги були завяти.

Таки обставини и очежшани условия за наш край не нови, бо людзе дакеди и у горших обставинох розчисцовали шніг у своїх дворох и опрез хижох. Правда же ше теди улічки не розчисцовали бо не було транспорту як нешка, людзе мали коні и на санкох ше вожели кадзи им було потребне. Сучасни живот ма иншаки потреби, скоро у каждом обисце хаснує ше авто и без розчисцених улічкох валал остава одрезани од каждодньового живота и транспорту.

Без огляду же тогорочни

Силво Бурчак

шніг пожнєл не значи же го було мало, напроцив як же ше сцел шицок нараз витресц пред нас. Комунална служба задлужена за очисцованє лем главней драги през валал и шицки други побочни улічки оставаю непреходни од шнігу. Же би ше тот проблем ефикасно ришел Општина Богдановци, як ношитель локалней управи и самоуправи, винашла ришенє зоз купованьом приключних розгартачох шнігу до каждого валалу нашей општини и з єднаньом єдней особи за водзене тей роботи.

У Петровцох у тих екстремних условиях за розчисцованє непреходних улічкох за-

длужени бул Мирко Гарди. На його власни трактор бул приключени розгартач и општина му за потребу окончованя роботох обезпечела гориво. Його задлуженє було оспособиц побочни валалски улічки за преходзене автох, отримовац їх преходносц, як и отримовац приступи гу автобусним станіцом и теметове. Як цо ше то уж збува медзи людзми, велі були барз подзековни за тоти роботи, а дзепоедни, як и вше, давали зауваги же би вони то лепше зробели гоч ше ані не пробовали и сами лапиц дацо хасновите зробиц же би валал фукціоновал як треба. Окрем Мирка Гардийового у

Петровцох ше без вельких словох нашол и млади человек котри ше самоиницијативно лапел до одруцованя шнігу опрез обисцох у котрих жию страши людзе и опрез празних хижох. То Силво Бурчак хтори зоз завятих дворох вивожел шніг, одруцовал мосцики и одметал дражки старшим и хорим людзом за символічну цену, бо як незанятому и каждая куна му добре придзе у жимских часох, та хто кельо могол тельо му плацел за нележку роботу зоз лопату же би ше могло безпечнейше рушиц вонка, без страху же ше покалічи, а час-то Силво Бурчак вредно робел и лем за полудзенок або дзечне понукнуте цепле пице же би ше зограл.

На таки способ наша петровска локална амбулата не була преполнета зоз покаліченима пациентами, як цо то тей жими було поведзме у Сплиту и других вельких местох. Шицко то нам потвердзує же кед ше людзе зложата ше зоз малим материялним укладаньом можу ратовати од векших метеорологічних непогодох и зробиц дацо хасновите за себе и других.

Таня Гарди

ПЕРША ВИСТАВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТРУПИ

«Брехун з Литовської площі» – назва некомерційної мултимовної театральної вистави українського письменника Олександра Ірванця, прем'єрно показаної 18 грудня на сцені Культурного центру Народного університету Дубрава у Загребі. Виставу виконали члени Товариства української культури завдяки фінансовій підтримці Ради з питань національних меншин Республіки Хорватії, а режисером був Алекса Павлишин, який виконував і головну роль. Дія п'єси відбувається одної

літньої ночі 199* року на Литовській площі у Любліні (Польща), де зустрічаються головні герої твору, ВІН і ВОНА. У діалозі, який у більшій частині вистави більш схожий на монолог, кожна дійова особа на свій спосіб через зеркало повсякдення представляє свої погляди на тоді актуальні теми: «солідарність», «перебудова», занепад комунізму, здобуття самостійності національними державами, а через усе протягується ідея Європейського союзу. У випадковій зустрічі протагоністів доходить до

Алекса і Славіца Павлишин

Афіша вистави у фойє Національного університету в Дубраві

взаємного притягання, яке показує, що між двома героями могло би бути щось більше. Але на цьому і зупинимось, оскільки, як наголосив Алекса Павлишин, вис-

тава цього року буде показана ще сім разів, з яких чотири – у Хорватії, а три – за кордоном. Прем'єрний показ, який тривав близько години, із зацікавленням проглянуло

40 глядачів різних вікових категорій. Те, що виставу робило ще цікавішою, було знаходження зв'язків із сучасністю і те, що завдяки своєрідному способу виконання п'єси би могла отримати і продовження. Актори говорили хорватською, словенською, сербською і хорватсько-сербською мовами, таким чином намагаючись встановити симетричний переклад відповідно до оригіналу, написаного польською, українською і російською мовами та українсько-російським суржилом (ненормована говірка із суміші мов). Сам автор п'єси Олександр Ірванець як поет, прозаїк, драматург і критик вважається одним з найталановитіших представників української авангардної літератури вісімдесятих-дев'яностих років, де особливо виділяються

теми боротьби за свободу особистості і нації. Насамкінець актори подякували публіці та наголосили: «До наступної вистави, хоч яка б вона була!»

Ролі:

ВОНА – Славіца Павлишин
 ВІН – Алекса Павлишин
 Поліцей Ткачик – Владо Лагура
 Брокер-Бранимир Сук
 Голос радіо-спікера-Богдан Віславскі (Новий Сад, Сербія)
 Голос музичного критика В. Романюк – Штефіца Бороденько (Прянвор БіГ)
 Переклад, сценографія, костюмографія і обробка звукових ефектів – Алекса Павлишин
 Суфлер, тон-майстор і реквізитор – Філіп Побран

Богдан Блотний

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Прикмети і повір'я отчого подвір'я

Кожного року з нетерпінням чекаємо весну, з дня на день відшукуючи все нових ознак її швидкого приходу. Офіційно весна починається 21 березня, а вже через декілька днів, 25 березня (7квітня) святкуємо Благовіщення, одне з найбільших і радісніших християнських свят. Саме на Благовіщення архангел Гавриїл повідомив Діві Марії «благую вістку», що вона народить Сина Божого. Не випадково це свято пов'язане з початком весни – радісною порою відродження, оновлення і тепла.

Благовіщення гідно вшановується церквою і є багатим на різні обрядові звичаї і традиції. В цей день сонце «грає», сходячи з-за гір. Бог благословляє землю і все живе у ній, від чого, згідно повір'я прокидаються гадюки, ящірки і всілякі комахи і в цей день мусять обов'язково виповзти на поверхню. Бо якщо цього не зроблять,

то, за переказами, залишаться у землі до наступного року.

До Благовіщення треба дати землі відпочити. У це свято особливо грішно працювати на землі, бо «земля відпочиває і сили набирається». В цей день треба було обов'язково випустити всю дворову живність, аби попаслася та «весну відчула». Деякі гази на Благовіщення несли до церкви зерно-насіння, щоб його посвятити перед висівом. Потім змішували з іншим насінням, надіючись на багатий урожай.

З Благовіщенням був пов'язаний дуже хороший звичай – толока, коли об'єднувалися у спілку і всі гуртом безкоштовно обробляли землю. Цього дня збиралося сільське віче. На якому утверджувалося, хто і коли буде обробляти ниви вдовам, сиротам і немічним людям. Тому і називали цей звичай «Вдовиним плугом». Вважалося аморальним, коли хтось із одно-

сельчан почне раніше обробляти свою землю, ніж відроблять «Вдовиний плуг». Відданиці йшли у березові гаї на Благовіщення. Там трясли березу, зриваючи з неї сережки. Вважалося, що розкидані по капустяних грядках, вони допоможуть капусті краще рости. Біля церкви чи в полі дівчата водили в цей день хороводи, виконуючи «кривий танець». Танцювали ланцюжком між вербовими прутиками, устромленими у землю. Таким хороводом ніби вклонялися весні, яка вже прийшла. Якщо на Благовіщення дівчина, йдучи по воду, знайде квітучий первоцвіт – цього ж року вийде заміж. А та, яка хоче стати гарнішою, має налити в миску холодної води, пустити плавати первоцвіт (пролісок) і вмитися цією водою

Кажуть, що на Благовіщення птахи гнізда не в'ють і не несуться. Цього дня не можна брати з під ку-

руй, гусей яйця, бо не будуть нестися, і взагалі краще не брати яєць до рук, бо не буде вистачати цілий рік.

В цей день у церквах святять проскурки. Їх потім за традицією заривають у землю, щоб не було ніяких градів чи ураганів, щоб ті лиха не побили врожай. У деяких місцевостях їх бергли за образами. Десь перетирали в порошок і посівали в чотирьох кутах дому. Хворим давали ту дору як лікувальний засіб.

Традиційно у кожне свято є свої **прикмети**. Не оминули вони і свято Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Ось деякі з них:

Якщо цього дня буде сніг, то літо буде неврожайне.

Якщо мороз – прогнозується багатий врожай огірків.

Якщо перед Благовіщенням ясно і тихо, то буде цього року хороший врожай.

Яка погода на Благовіщення, така й на Великдень

Леся Мудрі

* МИКЛОШЕВЦИ – ЄДНО СТОРОЧЕ ЗОЗ РУСКИМА УЧИТЕЛЯМИ

НОШИТЕЛЄ КУЛТУРНО–ПРОСВИТНИХ АКТИВНОСЦОХ (1)

Учитель Рудолф Петрущак на самом початку Школскей памятниці записал: „До Миклошевцох сом пришол 1885. року. У школи сом не нашол ніяки школски акти. Прето сом бул принушени опитац ше старшим людзом Руснацом, тим хтори ше перши приселели до Миклошевцох. Мойо собешедніки були старик Иван Гирйовати и дакус младши Дюра Бучко. Од ніх сом дознал же уж 1851. року перши приселени 18 фамелиї Духовному столу у Крижевцох поднесли преїг петровского пароха Василья Лусканция погледоване же би за своєю дзеци отворели школу, подобну яка була и у старим краю, у Руским Керестуре.“

Перше конфесийна школа

Погледованя перших миклошевских приселенцох прилапени. Купени два хижи – една за церкву, а друга за школу. З вирского аспекту Миклошевиц постали филияла петровскей парохиї, а школа конфесийна под ингеренцию Духовного стола у Крижевцох. О вкупней організації старосц водзел спомнути петровски парох Василь Лусканци, хтори преподавал вионауку, а источасно бул и надзорнік. Перши учители не були школовани. Вони источасно були и канторе (дзяякове) у грекокатолицкей церкви. Наставни язык бул руски, а читало ше зоз рижних церковних кнїжкох, дакус ше писало зоз старославянскими буквами, а ище меней раховало. Так то було по 1874. рок кед у Горватским соборе принешени закон о народней (пучкей) школи. Од того часу миклошевска школа постава державна зоз горватским наставним языком, а робело ше спрам наставного плану яки бул на уровню

цалей тедишней Горватскей. Як директор школи и виручитель на шицких документах и у менских пописох того часу, а и вельо роки познейше, подписани миклошевски паноец Владимир Лабош.

За наступни скоро 35 роки у Миклошевцох службовали вецей учители, а медзи німа було и Руснацох як цо: Єлка Губашова, Петро Колесар, Петро Михальовски и Емил Яким, але дзепоедни з ніх у валале не службовали ані єден цали школски рок, так же їх службоване не зохабело даяки шліди у поглядзе пестованя и розвиваня националней свидомосци при тедишних миклошевских Руснацох. У тих хвилькох церква була и остала тотя тварда твердиня цо хранела приселенцох насампредз од асиміляції, од забуваня того цо принесли зоз старого краю, цо нашлідзели од своїх предкох и пестовала шицко тото цо крашело Руснака и його мено. Интелигенції домашнього походзєня ище не було. Так то тирвало по 13. октобер 1910. року кед до Миклошевцох за учительку приходзи Даница Лабош, родзена Миклошевчанка, иншак дзивка паноца Владимира Лабоша. Медзитим, вона на служби остава лем по Нови 1911. рок (на своєю гледане одходзи до Шиду), же би од полрочя школского 1910./1911. року за учителя пришол Яким Костелник (1889–1974, Вуковар). Тот рок у историї миклошевскей школи и живоце шицких жителей Миклошевцох записани зоз велькими златними буквами, бо у валале почал робиц учитель Руснак, учитель домашнього походзєня и як увидиме познейше, тотя подія була початок сучаснейшого живота, образованя и воспитаня шицких генераційох у вецей напрямох. Його

Учителька Даница Лабош зоз школярами трицетих рокох прешлого сторочя

робота охабела глібоки шліди за наиходзаци 37 роки кельо учитель Яким Костелник службовал у Миклошевцох. З оглядом же у Миклошевцох жило и значне число Сербох, од самого присельованя Руснацох исновала и сербска школа односно греческо–восточного обряду (православна). Пре розличносц вири, языку и обичайох, школи були подзелени. До єдней на наставу ходзели Руснаци–грекокатолики, а до другей Сербі–православни.

А вец з одписом Горватскей влади од 3. мая 1915. року принешена историйна одлука вязана за исноване миклошевскей школи. Православна школа утаргнута та од того часу исновала лем єдна. За шицки дзеци, руски и сербски, настава ше одвивала на горватским языку. По конец того 1915./1916. школского року на миклошевскей школи робел лем учитель Яким Костелник, а 1. юлия 1916. року до Миклошевцох враца ше учителька Даница Лабош и вони двоїо робели до предсам початок Другей шветовой войны.

Млади и амбициозни учители такой обачели цо маю робиц. За старших організовали преподаваня на рижни теми: за парастох, статкарох, було

теми и з обласци здравства и особней гиґиєни. На преподаваня жителє масовно приходзели, а з оглядом же у валале було и неписмених, учители отримовали и курси за описменьоване.

Йоаким Костелник (1889–1974)

У настави и руски язык

Року 1945. у Руским Керестуре почала з роботу Нізша гимназия на руским языку, а 21. октобра истого року отримана сновательна схадзка „Рускей матки”. Медзитим Руснаци у Срїме перши дватри роки после ошлєбодзєня, окреме у Миклошевцох и Петровцох, од того не мали даяки векши хасен без огляду же зоз своїма сонарод-

Класа	М	Ж	Шицкого	Горвати	Серби	Чарногорци	Други Славяне
I	15	13	28	1	3	–	24
II	15	18	33	–	3	1	29
III	17	14	31	–	2	1	28
IV	12	8	20	–	–	–	20
V	6	10	16	–	2	–	14
Шицкого: 65		63	128	1	10	2	115

Ана и Мирослав Джуджар зоз миклошевским школярами штредком пейдзешатих рокох прешлого сторочя

нікама у Руским Керестуре, Коцуре и индзей жили у єдней держави. Як кед би ту пановали якиш иншаки закони, а же то було так на тото нас наводза факти кед спатриме податки зоз табели, хтора зробена у заєдніцким менским попису шицких

школярох на концу школского 1947./48. року.

Зоз тей ше таблічки видзи же у Народней Републики Горватскей, округ Осиек, котар Вуковар, школского 1946./47. року школяре були подзелени лем по национальной припадносци. Руснаци

ше як народносц не споминаю, але су уписани до рубрики „други Славяне”. У пейцох класох шицких ведно було 115 школярох.

До кадровских пременкох у миклошевскей школи приходзи 1. януара 1947. року кед учитель Йоаким Костел-

ник одходзи до заслуженой пензии. На його место приходзи його син Янко.

Треба ли прејсц 3–4 роки же би ше могло зазначити дяки пременки у настави. Так школского 1950. року намаганя „Рускей матки” дали одредзени резултати и у Миклошевцох. Перши раз од приселеня Руснацох на тоти простори у главних менских пописох школярох (не рахуюци конфесийну школу) зявює ше предмет „rusinski jezik” – руски язык и то лем у трецей и штвертей класи. Треба ли прејсц аж 100 роки же би мацерински язык постал равноправни наставни предмет и у тей школи. Учебніки хтори ше хасновало у настави руского языка доставало ше зоз Руского Керестура.

У Миклошевцох по початок школского 1953./54. року, цо ше дотика організації настави и учительских кадрох, не було ніяки пременки. Школярох було досц и учителе Ана и Янко Костелник мали нагоди указац своєю схопносци не лем у настави, але и ширше. З помоцу учителя у пензии Йоакима Костелника работа на културним плане вше успишнейша. Члени КУД „Яким Говля” и школски дзеци наступаю на рижних смотрох зоз фолклорну и драмску секцию. Хорска уж роками медзи найлешима и у ширшим околїску. На смотрох кажди рок забера найвисши места.

Дюра Лікар

- предлужує ше -

Любка Будински

Єлена Лендер

Янко Костелник

* ПОГЛЯДИ ДО НАШЕЙ НАЙДАВНЬОЇШЕЙ ПРЕШЛОСЦІ

ГАЛИЧ И ГАЛИЧИНА У МРИЙОХ И РЕАЛНОСЦІ

Галич з Галичину наш давен-давні власни дом. Споконвична правдива руска коліска! Фундамент нашеш рускосци, прешлосци, терашньосци и будучносци. Давни Галич нешка руїна, але и воскреснута споконвични обелиск... И памятник и труна, и спомин вични цо розшвицуе погляди!

Спознати Давни Галич нам обновюе и змоцнюе чувство рускей велькосци и значносци! Оживототворюе руске ество, наш шлебодолубиви дух, давну велічезну руску жем, державу и ей славу, а и наших владарох, котри з усиловносу сторочями бранели свою жем на чесц и славу своїм нащадком и власней рускей будучносци!

Галич наша Атина! Наш Галички Акрополь!

Княжи Галич – наша святиня! Споконвична, духовна, национална – ествена! З фундаментами у минулих сторочіох, скрита под жему, але и воскреснута з одкопаними фундаментами Успенского Собору, за седем сторочя очуванім храмом Святого Пантелеймона, у велічезнім памятнику-символу престава-ня войны и работи!

Данило Галички (1205-1264) руску моц видзел у єдносци руских князвствох! И прето, кед ослабло тото чувство при галичких князвх, а одніманка за предняцтво надвдала їх розуми – Данило виход нашол не у сцинаню руских главох, але з власну борбу за єдинствену державну власц, оможлівел им спознац свою моц з оружийом и розумом, а на власни хасен!

Створел, обєдинєл и змоцнєл свою державу, обновел Галичко-Волинське князвство... Мал моци и шмелосцу пойсц ґу монґолскому Батиови до Сарая, достал од Папи кральовску коруну, здобул одважносц и угляд, и швету

ше представел як найугляднейши владар свойого часу! Удало ше му Татарох прилагодзиц своїм жаданьом и охраниц свою жем од азийскей напасци.

Улагоєл и мадырску жажду — научел их розума!

Застановел їх галавосц, розбил их и знічтожел на рускей жеми! Однял им дзеку за вимсцена и врацанє длуства за превельке давен-давне пораженє, кед висловена жажда на панство. Дваецц и два раз мадырски кральове организовали походи (войни) процив Галичу и Галичини пре богату и плодну руску жем.

Данило, з побиду над німа змоцнєл фундаменти рускосци. Збудовал благодарни храми, змоцнєл християнску руску виру и розошал ей рускосц и звонка Галичини.

*

Нешкайши часи оможлівели, на князовскей престолней жеми створиц Национални заповидник «Давни Галич», велічезни и найдрагоцинши памятни комплекс з историйними памятками, котри треба опатрац найменей шейсц дні... Седми ше одпочивац од непохоплівих дожицох и упечаткох о давен-давне рускей култури, о велічезнім Успенским соборе, чийо фундамени розмири (32,5x37,5м) лем метер и пол по ширини и длужини менши од найвекшого киевского храму Святей Софії. Треба попатрац Церкву успиния прєсєтей Богородици и Церкву Рождества Христового... Ту и Храм святого Пантелеймона, Костел Кармелитох у Большивцох, Галичина могила, Чудотворна икона Мацєри Божєй Крилоскей, Митрополичина палата, Галички замок, Княжа криница, Музеї – Истории Давного Галича,

Схематични приказ памятникох материалней култури Национального заповидника „Давни Галич“

Сцигнул сом и до Галичу, на його Крилоску гору, бул при фундаментах Успенского Собору, при Церкви Святей Ани и напил ше зоз жридли, княжей студні-криници, з котрей смияд гашел, дух крипел, силу здобувал и моц гартовал княз и краль Данило Галички! Наш, наш найправдивши праоцєц, наш руски краль, цо жемни рай стварял за свой род и свой народ.

На централней площі нешкайшого Галичу при Церкви Рождества Христового памятник кральови Данилови Галицкому. У парку одпочива автор историйного драгопису М. Жирош

У центру нешкайшого Галичу, на Площи Рождества Христового, з мармурового памятника шєдзаци на коню, з мечом спрам жеми краль Данило Галички запатрєни на свойо святині, а з часу на час и на Музеї присєлєних Караїмцох (караїмскей истории и култури), цо з тарговину и газдованьом збогацовали руску жем и ведно з Данилом и його шмелосцу створєли угляд Галичко-Волинськей держави.

Княжи город на Крилоскей гори, а у нїм кральовска палата, Успенски собор, Церква Святей Ани, Площа „Златни Тик“, Галичина могила и охрєнєбни гаци. Дністер и вєцєй рички, ведно з гацами були споконвични бастіон, охрєнєбна жемна твердиня — охрєновали вирску и националну шлєбоду и рускосц!

Караїмской історії і культури і Народней архітектури і побуту Прикарпат'я.

Спрам своєї импозантносци значни Мост на ріки Дністер, Памятник кральови Данилови Галицкому, а по своєї грандіозносци, як символни знак вичносци на ище видлївих жемних охронебних гацох спина ше по небо Памятник-символ Галича — «Меч и плуг»... Меч заджобнути до жеми символизує закончене войнох, а плуг — спокійну роботу хлеборобох! Два символи — мир у власним доме, мирне стварянє жемних благох и защита шлебодного розвою!

Тоти символи споконвично убудовйовани до руского єства. Вони надвладали восни жажди, виродзели роботносц и независносц власного росту! Нєстало одніманки! Створена свідомосц о власним доме, власним подніманю и власним щєсцю! Але и споконвична борба з напасніками за власну независносц!

Треба шицко тото видзиц и шніц, ожиц давни часи у влас-

ней мрії, обновиц и ошвижиц власне паметанє и застано-виц терашнє наше руске идеяне и политиканске надмудровйованє!

Вельо треба спознац з рускей прешлосци, та аж вєц ше похоя власни блуканя, гамішованя, власни и кратки лидерски поцаги, а створену непереведзєну чкодо, котра застановює наш терашні впросцени ход до будучносци.

*

Данило Галицки (1205-1264) обновел Галич, свой престолни город, алє пре векшу безпечносц основал и Холм на Волиню. Склонел престолни город од пажеракох, алє вше остал на стрєжиску пририхтани застановиц чудзинцох и оможлївиц хлеборобом вирастац хлеб насущни и стваряц жемни блага!

На вик-виков наша прєлята крєв була жридло шлебоди! Жива крєв, стваряла родзинство — гарантовала мир, союзи, медзидержавне подпомаганє и взаємну охрону од чудзих бойовнікох!

Родзинство оцох сновало

Карта Галицко-волинської Русі X-XIII ст. (по М.Ф.Котлярови)

союзи, алє унуком барз часто — медзисобни войни за трон у безоглавених нашлїдних родзинских державох!

Данило Галицки створел и Львов на чєсц свойого сина Лева! Данилов син Лев го препородзел до престолного, род Шептицких збудовал у нїм Собор святого Юра, удомел у нїм центр грекокатолицтва, у значєню Грекокатолицкого Риму!

Львов постал и за нас оддалених центр угляду, вири и надїї. У нїм свой животни вик препровадзел, стараючи ше о нас у Бачкей др Гавриїл Костельник, оцєц нашей писменосци, литератури и исторії. Креатор нашого препороду и фундамєнтох нашого культурного и национального розвою и иснованя! У нїм и дзєшатки наших студєнтох здобуло академске образованє.

Львов нєшка велїчєзни культурни памятник!

По препасци Галицко-волинської держави 1340. року, по-

сле велїх кирвавєньох и страданьох, гладу, обєрацих хоротох и войнох, чудзинского панованя з руским народом з єднанку Литванцох з Польску, наша руска жєм постала польска. За 420 роки польского панованя з руску Перемишску, Галицку и Волинську жєму з руским народом — Руски народ мал щєзнуц, а Руска жєм мала постац гробищє рускей вири и руского єства! У вєлькей мири — то ше Поляком и удало! Медзитим, шицки своє плани по конец не витворєли. Накадзи ослабла польска моц, зоз рускими краями владєли Габзбургї од 1772. по 1918. рок. Вони коло 150 роки пановали з Галичину (и з Лємковину), а вєдно з Мадярами и з руску жєму на южним боку Карпатох — Прєшовчину и Закарпат'єм.

Предлужує ше

М. Жирош

Памятни символ Галича — «МЕЧ И ПЛУГ» Меч заджобнути до жеми и плуг!

ПРЕЗ ЦАЛОЖИВОТНЕ УЧЕНЄ ПО УСПИХ

Лікарово опрез пластенікох

Продукция заградкових рошлінох у пластенікох вше частейше додатне заніманє людзом хтори маю потребу надополніц свой фамелиярни бюджет, а часто ше по валалох можу видзиц пластеніки за власни потреби. Дзепоедним то гоби, док другим основне заніманє та до тей продукції укладаю вельки средства при чим ше и школоу, упознаваю з новосцами у швецє, подзвигую рентабилносц своей продукції на уровень з хторим можу конкуровац на тарговищу. Єден з интензивних продуковательохла заградкових рошлінох у завартим просторе и наш нешкайши собешеднік, Желько Лікар з Миклошевцох.

Подумали зме же як мали хлапец мал даяке окреме жаданє цо будзе док вирощє, алє вон нас демантовал. – Не мал сом даяке окреме жаданє. После основней школи надумал сом школованє предлужиц у Руским Керестуре. Вибрал сом штрєдню польопривредну школу, а после законченя, 1986. року, уписал сом ше на Польопривредни факултет у Осиєку

– напрям продукция житаркох, индустрийних рошлінох, рошлінох за статкову покарму. Досц ше учело о продукції заградкових рошлінох, а меней з подруча овоцарства. Дипломовал сом 1991. року у порядним чаше и здобул званє дипломовани инженер польодїлства зоз заградкарством.

Познате нам же Жельково родичи учителє котри цали свой роботни вик препровадзели у миклошевской основней школи. Интересовало нас чи не було даяки обчєкованя родичох же чи Желько не предлужи по їх „дражкох“.

– Не було анї таки обчєкованя, анї не було даяки гваряня з боку моїх родичох. У подполносци потримали мой вибор. Я нігда не любєл робиц у завартим просторе, у канцеларії, а раховал сом же польопривреда ма перспективу цо и розумліве, бо покарми за статок и людзох вше будзе требац.

Но як и шицки млади, Желько мал гобїї з хторих го дзепоедни не „охабели“ аж по нешка.

– Як школяра основней шко-

ли, прицаговала ме работа на культурним полю. Спорт ми не бул при шерцу. По осму класу бул сом член фолклорней и драмской секції. Кед сом пошол до Керестура волали ме до даєдней спортской, алє ме знова вецей прицаговала фолклорна секция. У фолклоре сом мал добрих учительох, Силвестера Гачу и Йоакима Раца Мимия зоз хторим сом и танцовал. Вельо сом того научел од нїх, а тиж так за штири роки перебуваня у Керестуре бавел сом у трох театралних фалатох. Кед сом пошол до Осиєку скоро штири роки сом водзел дзєцинску фолклорну секцию Культурного дружтва Руснацох. Зазначєли зме красни успихи. Под час перебуваня у Осиєку два роки сом танцовал у КУД, хторе спонзоровал ОЛТ. Источно сом бул и член виводзачкєй и руководитель дзєцинской фолклорней секції у Миклошевцох, а у драмской секції на сцену зме за тот час положєли даскєльо театрални фалати.

Пред шейсцома роками Желько ше активно уключєл до фолклорней секції КУД-а „Яким Говля“ зоз Миклошевцох, а пред штирома постал руководитель дзєцинской секції истого Дружтва.

– Любим робиц з дзєцми. Проби отримуєме порядне, дзєци, хторих єст штернацєро, дзєчнє приходза, а на репертоару мамє пейц танци и даскєльо писнї, цо рахуєм же за тот возрост, попри шицких нешкайших сучасних технологійох хтори им на розполаганю и хтори велїх одцагую од любви гу свойому национальному, барз вельки успих. У 2011. року дзєци мали аж дзєвєц наступи, цо у поровнаню з роками скорєй, барз добре, окреме кед

знаме же не мамє вельо фестивали на котрих би ше дзєци могли указац. Мушимє надпомнуц же цала Желькова фамелия уключєна до роботи культурного дружтва. Супруга Ксенія шпива у Женской шпивачкєй гурпи, а дзєци Иван и Анамария танцую.

Звичайно ше млади, школовани людзе частейше одлуча запошлїц у даких корпорацийох, а ридше ше упушчу до снованя власного підприємства, окреме у часох рецєсії яких зме нешка шведковє.

– Понеже ше мойо школованє закончєло у хвилькох кед починала война, роботи нїгде, а же бим не бул у Миклошевцох, єден час сом пребувал у Руским Керестуре и робєл у Польопривредней задруги „Перши май“. Попачєла ше ми работа у продукції паприги, правда на отворєним, так тєди робєли Керестурци. У Руским Керестуре мал сом вельо познатих, и парастох и фаховцох, та ми раз Мирко Джуња, иншак припознати польопривредни фаховец, хтори уж мал даскєльо менши пластєніки, спомнул же бим можебуц требац пробовац дзепоедни заградково рошліни ховац у завартим просторе. З оглядом же роботи у Миклошевцох под час войны не було, пробовал сом ше запошлїц у даєдней задруги у сушєдних валалох, алє без успиху. Не робєли анї мойо родичи, та зме мушєли дацо „видумац“, робиц таке дзе не треба вельо укладац, а цо скорєй достац голєм гєвто найосновнейше за живот. Ришєли зме же подзвигнєме даскєльо менши пластєніки такволани „тунєли“, а коло того же будзєме парадичи, папригу, цибулю и гєрєги ховац и на отворє-

Подросток КУД „Яким Говля“ зоз своїма руководителями, Славицу Гайдук и Жельком Лікаром

ним. Були то примитивни пластеніки, так як ше и кельо могло уложиц. Перши рок зме мали щесца. Дозреване сцигло вецей як мешац скорей од гевтого цо росло на отвореним. Розуми ше, цена була векша.

Познате нам же таке интензивне продуковане рошлінох у завартих просторох вимага и вельку физичну ангажованосц, часто, як бизме поведели и водне и вноци. Интересовало нас чи мож шицко посцигнуц з власними моцями и як Желько виорганізовал тоту часц роботи.

– На початку сом мал менши поверхносци, та сом засцигнул скоро сам поробиц. Цо и як будземе радзел сом ше зоз родичами, читал литературу зоз факултету, окреме то то цо було вязане за продукцію заградкових рошлінох у завартих просторе. Теория едно, а пракса друге. Повязани су, але у каждом случаю муши ше почитовац природни закони. Роботи ест надосц. Ведно зо мну роби супруга Ксения, хтора закончила филозофски факултет (професорка горватского языка и кніжовносци) гоч ей то не фах, а помагаю и родичи.

Цикавело нас цо найчастей-

ше продукуе и яки пласман тих рошлінох, чи ма сигурне пласоване випродукованого лебо на яки ше способи знаходзи.

– През рок на поверхносци од коло 10 тисячи квадратни метери продукуем найвецей парадичи, вец папригу, огурки, салату, капусту, карфиол и брокулу. Зоз пласманом сом по тераз не мал ніяки проблеми. Вецей як половку продуктох попредам сам на вуковарским пияцу, а вишок дзепоедним пиляром, до предавальных „Велепромету“ Вуковар... Коло того випродукуем вельке число пресади – вчасни парадичи, рижни файти паприги и огурки. Попреда ше шицко.

Читали зме же Желько бул, ведно зоз Дамиром Малевцом зоз Илоку, на студийним путваню у Италиі на хторе их послал Уряд за европске сотрудніцтво зоз Товарніку. Там мали нагоду, медзи иншим, видзиц и продуковане рошлінох у завартих просторох у гидропонских судзинох. Спатраюци нешкайши спосб продукованя у нас, цикавело нас Жельково искуствие и даяки плани за будучносц.

– О даяких планох за будучносц у нешкайших обставинох чежко бешедовац. Моя продукція заградкових рош-

лінох у завартих просторе и у жеми цо значи же вообще не роздумуем о преходу на гидропонску продукцію. Правда же дзепоедни продукти одховани у гидропонох дакеди красше випатраю, але тоти цо рошно зоз жеми од ніх по квалитети вельо одскаюю, смачнейши су, односно одховани су на природни способ. У двох пластенікох велькосци коло 1500 квадратни метери уведол сом зогриване (централне) и можем повесц же таки способ продукції спада до шора сучаснейших.

По цалим швецце, продукователе зродних продуктох сную свойо здруженя, кластери...

– Здружене заградкарох и овоцарох на нашей општини основане пред двома роками. З роботу ше почало и можем повесц же то добре задумане. Медзитим, прейдзе досц часу док ше нашо плани не почню реализовац.

Повязоване „желней“ и „белавей“ Горватскей една з лепших идейох.

– О спомнутим повязованю було бешеди на єдним сходу у Вуковаре. Ми, продукователе, у началу зме ше зложели, медзитим док ту на нашим терену не будзе отворени даяки одкупни цен-

тер, ми нашо продукти будземе пласовац як и по тераз.

Пошвидко Горватска войдзе до Европскей униі. Ту и средства котри ше годни вихасновац за одредзени проєкти у польоділстве. Цикавело нас чи заградкаре маю потримовку институцийох за апликоване на фонди ЕУ и яке Жельково думане о тим.

– По тим питаню на тим подручу ище ніч не зробене, але патраци на роботу по суседних жемах думам же будзе лепше. Но прешвечени сом же нам Европска унија не помогне кед буду пановац таки одношеня на тарговицу яки су нешка.

На концу, не мож не прегварити и о стану у Миклошевцох котри од вше були преважно польопривредни и статкарски валал але и з богатими культурнопросвитними и спортским активносцями. Понеже Желько у своїм ФПГ „Роверо“ продукуе заградково продукти за поживу и барз е у тим успишни, можеме го ураховац до маєтнейших Миклошевчаньох, а як активни аматерски дружтвени работнік, ма цо повесц и з того боку. Замодлели зме го же би у даскеліх виреченьох винссол свойо видзене обставинох у Миклошевцох.

– Кед спатримо демографски стан достанеме одвит на то то питане. У валале ест коло 150 газдовства, младих мало, а польопривредних продуковательох лем дацо вецей од 30. Валал старее, жем ту, а работней моци вше меней.

КУД ище роби (фолклорна и шпивацка секция), а спортски активносци замарли пред даскеліма роками и нет вигляди же би ше обновело даєден конар спорту. На розходзе, пожадали зме, насампредз Желькови, вельо успиху у його професийней роботи, тиж так и у культурней, а насампредз зме пожадали же би ше демографски стан у Миклошевцох zlepшал.

Агнетка Балатинац

ЯК ГДОВИЦА МАГДА И Я ЗА ВАЛЕНТИНОВО ОДРУЦОВАЛИ ШНІГ

Пред коло пейцома роками преселел сом ше на терашню адресу. Спочатку не були ми ясни слова бувшого ґазди хижки кед ми гварел же моя перша сушеда, жена котру шицки у улічки волаю "ґдовица Маґда", лем ґлуми ґдовицу и же вон добре зна же ей винчани супруг прейґ ноци сцекол од ней пре ей длуги язик, и же тераз живи и здрави и у мире Божим жиє дзешка далеко. Не були ми ясни тоти його слова и прецо ми то вообщє бешедує, але ми ані не була бриґа, та сом пошвидко забул и на ґазду и на його слова. Моя сушеда Маґда ма вельку заграду коло хижки и найвекшу часц дня, под час яри, лета и ешенї, препровадзує праве у тей заградї. Найчастейше є облечена до чарних шматох, як то уж швечи "швижим" ґдовицом, и вично дацо у заградї садзи, окопує, залїва, пресадзує и знічтожує коровче... Стретам ю вчас рано, кед идзем до дутяну купиц хлєб и млеко, поздравкаме себе зоз звичайним привитом "Добре рано!", а кед на коло 11 годзин идзем до кафичу пречитац дньово новини, попиц палєночку и кратку кафу, поздравкаме себе зоз звичайним привитом "Добри дзень!" и то, углавним, шицко. По випатрунку повед бим же є невисока, але ані є не нїзка, видзи ше ми же ма красни ошмих и здрави зуби, дал бим ей даяки 45-46 роки, у каждим случаю меней як 50 роки, але сом ше нїґда (до недавна!) не сцел затримавац з ню у бешеди, насамперед прето же сом бул "швиже" розидзени и ище вше ми жени були виновати за шицки мойо животни неуспихи и не-

щєса.

А вец штредком януара 2012. року спаднул перши векши шніґ! Падал и скоро през цали фебруар, а на радио гварели же остатні раз тельо вельо нападал пред штераец, або и вецей роки! На вецей заводи през дзень з вельку лопату сом одруцовал шніґ зоз дражки опрез хижки, же би сушеди и други преходніки могли преходзиц, як и у моім дворе, же би ме шніґ, не дай Боже такого зла, не зафуркал и же бим, на концу, ані не могол висц зоз хижки и з двора! Гоч сом уж даскельо роки у инвалидней пензиї, тота робота ми досц добре ишла, вироятне прето же сом "швижи" пензионер и найвироятнейше наймладши пензионер у улічки. Видзела сушеда и нїби ґдовица Маґда же ми досц добре идзе одруцованє шніґу, та ми єдного рана так гварела:

– Сушед, могли бисце и опрез моєй хижки и по дражки у дворе одруциц шніґ? Я вам уж даяк заплацим за тот ваш труд, а боме и дакеди припомогнем у роботї! На перши завод не мал сом дзеку, ша одруцованє шніґу нелегка робота, але вец сом ше здогаднул присловки "лепше буц добри зоз першим сушедом, як з братом на концу валала", та сом на концу пристал. И так я "лопатал" з дня на дзень, а шніґ як дурни падал! Медзитим, сушеди Маґди не було ані блїзко, гоч обецала! А вец єдного рана, на радио гварели же праве нешка якеш Валентиново, Маґда вжала лопату до рухох та ведно зо мну, у дуєту, одруцовала шніґ, перше опрез моєй, а потим и опрез ей хижки. Була облечена до но-

вого капута, видзи ше ми же мала и нову фризурку и же ше напахняцела. Можлїве же не було шицко так, можебуц же ше ми лєм так привидзало, можебуц же шицко тото було цалком случайно и же ше вона так облека и пахняци кажди дзень. Углавним, я нїч не питал и нїч не коментаровал, прето же сом поєднани одруцовац шніґ, а не доокола бешедовац! Кед зме, Маґда и я, закончили зоз цалу тоту жимску роботу, вона була барз задовольна, нашмеяна и розположена, та ми гварела:

– Ведно зме окончили добру и хасновиту роботу, а тераз, окреме же нешка Валентиново, шор и нагода же бизме ше дакус погосцели и дали себе на дзеку!

Потим ме уведла до хижки, точнейше до кухні, дзе було цєпло, а на столє уж були поставени два танєри, ложки, видлічки и ножи, на пєцу, дакус з боку, грал ше двалитрови гарчок з курову юшку, а у отвореней рєрни збачел сом печене швиньске мєсо, колбаси и печени кромплї. Шицко барз крашне пахло и чувствовал сом ше як у раю! Випатра же сушеда нешка вчас рано станула же би на час пририхтала тот шветочни и смачни полудзєнок!

– Ту, у кухні, насправди горуцо та ше можеце шлєбодно розкомоциц, сушед! – гварела Маґда, а вец ше и сама почала зруцовац, а у шицким тим ей, вироятне цалком случайно, випадла и єдна цицочка, але у неолдуга врацєла до блузни, там дзе ей и мєсто, а потим закапчала ґомбички на блузни аж по гарло. Потим зме, дакус вис-

тати, але добре розположєни, ведно полудньовали. Полудзєнок бул насправди барз смачни, як самєц ані не пєтам кеди сом ше остатні раз так добре наєдол, але сом на Маґдово питанє чи ми полудзєнок смаковал лєм културно одвитовал "ґей"! Я поєднани за роботу, а не же бим докола хвалєл койяки люцки жени!

Кед зме закончили зоз полудзєнком, вец сушеда и нїби ґдовица Маґда станула зоз карсцєля, позбєрала танєри и ексцайз и покладла их до помивальнї. Потим ше благо ошмихла и на якош святочни способ, гварела:

– Чи бисце, сушед, сцєли дацо за десерт? Можеце пожадац цо лєм сцєце!

– Га, воно, добре би ми пришла єдна домашня кафа! – гварєл я ширє.

– Кафа вшелїяк, то ані не будзем чишлїц до жаданьох, але чи Ви, думам же ци уж тераз шлєбодно можем повєсц ти, маш даяке окремне жаданє? Нешка Валентиново и шлєбодно можеш загледац цо ци лєм спадне на розум! Ти то и заслужєл! – гварела Маґда, а источасно з руками намєсцала длуги, чарни власи. Док полугласно вигваряла остатні слова як да ше дакус зачервєнєла у твари, голєм ше мнє так видзєло, але можлїве же то було и од пєца на дрєва, котри барз зограл кухню у котрєй зме ше находзєли.

– Га, воно, добре би ми пришла и єдна палєночка! Бо, я и у кафичу вше гварим: "Модлїм єдну кафу и єдну палєночку!"

Яким Пушкаш

ЛИСТ БЕЗ ЗАГОЛОВКА

(ЖОДНИЙ НЕ ПІДЙШОВ)

Дорогі, дорощі та найдорощі краяне!

Сталосі таке, що-м і очікував: всі мої короткоспереденти (ті, що до мене дописують) ше все светкують, почив від різних Різдвів Христових, Нових років, Королів та до сербських слав, Йорданів...А ти, Панасунцю, сиди тихо, і то тиньго тихо, та думай, ек маєш скісь гаргументи, на писати ше їдного листа, дайминато, поки не схоплє тебе весняні хороби...І довго я думав, і ше довше сі гриз, про що мені писати. І надумав єм! Але зі назвов листа, заголовком, не маю шасте...

Кажут, що коли когось з хлопців нашого народу запорожці приймали в козаки, то він мусів се доказати тим, що з него буде поредний козак, вмїти перехриститисі по нашому. Нинька, бодай у тих парафіях, де я заходжу, з молодих «козаків» нікого не було б на Запорозжкій Січі. А далі – куждий з кандидатів мав чесно сказати, до екого ремесла (занату – жеби мене зрозуміти) він надаєтсі. Кажут, що мій пра-пра-прадід на запитанє, чи вмїє писати і читати, мав відповісти: «Сам Господь то знає! Дотеперичка я не пробував, чи то знаю! Але думаю, що мій пра-пра-правонук Панас Бездольний се буде знати.»Се була «баєчка» за початок. А далі пішли еншов дорогом...

Єк би такі запорожкі закони були теперичка і хтось мав би бути тим, що має право куждого кандидата на еку-будь посаду випитувати –

був би рай на землі! А то коли б хтось питавсі Яндруха Напівдуха, чи він здібний вести нашу любу ораганізацію, де пахне файними державними грїшми, він напевно відповів би, що таке шось не пробував, але думає, що так. Таке саме було б з нашими кандидатами у послї до ружних парламентів, про деяких кандидатів у вотченьки духовні... Про «дяків», що ціле життє не мали в своїх руках ані українського букваря, а сказали, що не знають, чи вмїють читати Апостола, нема потреби тратити час!

А про рідних наших писателів – то грїх (не)балакати! Ше троха будемо мати їх таке саме число, як і наші русини! Правда – в більшости тих, що ше не пробували, чи знають писати (не)ріднов мовов!

А так міг-бим «грїшити» хто знає кілько, і міг би зачіпати нашу (не)чисту українску головну ворганізацію у Хорватскї, і всі сварки там...але не хочю. Бо нашо пхати мені голову під Св`єту Вангелію? А тим, що не знають про таку «мейдицину», зволю сесе пояснити.

Колис давно в Босни був «закон», але не знаю чи і в Хорвацкі, і ше нинька він є подекуди в Україні, що всі ті, що їм шось «не тее» з головов; з жінков, чи чоловіком; з сосїдком чи невістков; чи – сам не знаю вже з ким, в неділю чи в св`єта, приступали до вотченька духовного, коли вони (вотченько) читали Св`яте Слово – Вангелію, глибоко схиляли голови...!

всі казали, що їм се допомагало. Я віру, що воно так! (Правда – се найбільше робили наші богобоязливї жінки, бо хлопи не хотїли признати, що мают проблему з головов!) Але, прости Господи, чи се могло б помогти нам, українцям, у всьому світі! Про таких нещасників, ек, дайминато, ми з вами на сих просторах, нема потреби «булькати!»

І вже-м був готовий кінчити зі сим листом та залишити себе і вас у спокою Божім, перепросити, але на грїшну (мою) душечку нечиста сила все знайде «материял», жеби продовжив писати. А було се, слово гонору, чести і така далі, і блище, і подїбно - точнісінько вотак.

Написав м`ні Пилип Доба-прилип менше-більше такого змісту листа: «Дорогий Панасунцю! Дуже ти прошу напиши дешо про вибори тих, що себе мают русинами та тих інших, себто нас, галичан, ґалициянів, лемків, гуцулів, бойків...Розумїєтсі – про вибори сеї національної дріботи в Хорватскій. Я хотів єм сам шось написати, але спішу на славу св. Сави та буду тиждень слабувати...»

На таку провакацію Пилипа я не хотів датисі, але...вже знаєте – той рогатий, фос-татий з вилами і коз`єчов борідков, таки переміг! Я єму й Пилипови вийшов назустріч, не хоків богато мудрувати, але «інформував» їх вотак. Минули тоті часи, що ми в Хорватскім Сабори мали представників, українце чи

русина. Ми тогди ше сі, як не дуже любили, то бодай, дайминато, сі шанували. Шо за нас зробили ті наші заступателї, хай судит сам Господь і наша гистория. Головне (се мені сказали другї), що єдин з них, з таким самим, але «більшим» від него, подїлили нас на русинів і українців. А тогди нас, ті, що всьо можут, запхали до такої національної меншини, як цигани, вибачти по-новому – роми, жеби мали з ними та ружними дрібними меншинами, єдного заступника. А тоді вже і мої горобці знають, що вийшло: ми з русинами подїлені, кожна наша група висунула по два кандидати...І ніколи, і амінь, і краще тихо сїгїти, ніж нам – називаймо себе ек хочемо, нема потреби лізти там, де не траба!

Якшо сей мій лист побачит світ і зволит загостити до вашого домчика, буде Великодний піст. І я колїноприклонно прошу відбийте за мене єдну поклону (се велика жертва), бо в нас і то вже вкинули ружними, тільки не своїми, календарами! Я спробую «забити» поклону і за вас, але не знаю, чи більше встану...

Було файно і не так писати до вам сего листа, але повірте мені, що я мусів комусь се всьо сказати і написати. І тому всіх вас, ек умїю і знаю, з вибаченям щиро витаю. Пам`ятайте: тільки ваш

Дідо Панас Бездольний

ЖИВОТ У ВАРОШУ И НА ВАЛАЛЄ

Звонко Мудри

Под час жими нашо польоділци и овозаре одпочиваю чекаючи приход яри же би розпочали зоз порядну роботу. Жимски одпочивок нагода же би ше людзе дружели и вешелели як то при Руснацох звичайно на балох. На руским балу у Вуковаре концом януара стретли зме ше зоз Миклошевчаньом Звонком Мудрого и його фамелию, седем рочним сином Леоном и супругу Любицу заняту у Центру за социалну роботу у Вуковаре. Звонко народзени 1972. року, по фаху є инжинер транспорту, а транспортни факултет закончел у Загребе 2007. року. Од 1995. року роби як инструктор вожні, а 1998. року приходзи до Вуковару дзе и нешка роби. Попри поучованя кандидатом, од 2009. року постал и власник Авто школи „Дунай“. Гоч му тота робота одбера досц часу, Звонко розпочал ище єдну діялносц. Скорей седем роки у часци хотара Каишевац одлучел засадиц овоз-

ник на власней жеми на поверхносци од 1,8 гектари. Засадици 1500 дрєвка брескини и нектарины, єст их подеднаке число. О початкох Звонко гутори:

– Достал сом од держави безповратни финансийни средства за дзвиганє овозніку. З яри 2005. року засадици младніки каламени на класичну подлогу (некаламену, старинску брескиню), котри сом купел зоз розсадику у Опузену. Од початку сом сотрудзовал зоз Польопривредну совитодавну службу у Вуковаре котра ме унапрямовала, совитовала и надратрала. После їх нашиви овозніку достал сом дошлебодзєнє за роботу.“

Звонков овознік тераз у оптимальней родносци бо просекова продукция зоз хторей єст заробку тирва коло 14 роки. Гвари нам же перши два роки мал фахову помоц инжинера овозарства хтори го уводзел до шицких часцох роботи. Свидоми є же и надалей муши буц у цеку збуваньох так же провадзи сучасну фахову литературу, а тиж и зоз интернету достава потребни информацияи. О роботи у овозніку Звонко нам

дзєчне випри-
поведал
дзєпо-

єдни своєю искуства:

– Углавним мам засадици америцки файти брескиньох и нектаринох од найвчаснейших по найпознейши. Перши починаю зрец на початку юлия и оберанє тирва по конец августа. Скорей обераня догварям одкуп зоз фирму „Агрофруктус–плоди жеми“ у Долнім Михольцу. Найвекша часц плодох пойдзе под першу класу, а меней под другу. Влонї откупна цена була од 3,5 по 5,5 куни по кили. Кед добри рок зродзи коло 20 тони. Зоз таким способом пласману сом задовољни бо не було проблему зоз виплацованьом.“

Кед подзвигнул овознік Звонко такой оградзел цалу поверхносц зоз дротом же би му заяци не правели чкочу цо коштало коло 30 тисячи. Охрану од мразу не ма, а по тераз на щєсє и не було потребне. Медзи дрєвками, котри орезани у формі такволаней „шлебодней палмети“ (од долу ширши, а гу верху кратши и узши конари), оддалєносц у

шоре 2 метери. Дрєвка ше охабя до висини 3 метери. Медзи шорами жем ше культивує зоз класичну механізацію и пирска зоз тоталнима гербицидами. Зоз зашциту ше почина скорей рушаня вегєтациї, а вона ше предлужує такповєсц по обєрачку узрєтих плодох, з тим же ше на дзєпоєдних дрєвках пре квалитет муши окончиц и прєридзованє плодох. Тиж так необходне под час вегєтациї и прикармйованє зоз КАНом. По час обєрачки узрєтих плодох Звонко поєдна роботнікох же би ше тоту роботу окончєло у оптимальним часах. Вєшенї ше до жеми руца комплексни штучни гной 7:20:30 у количєствє од 500 килограми по гектаре. У цеку вегєтациї, на початку юлия мешаца, потребно окончиц и такволанє „жєлєнє орезованє“. Закончуєци розгварку зоз Звонком пожадали зме му родни рок и же би ше моцни запахи його брескиньох и нектаринох ширєл по цалим миклошевским хотаре.

Ксения Лікар

СПОРТ

СТОЛНИ ТЕНИС

Одбавена ешенська часц першенста у рамиках Другей лиги – восток за сезону 2011./2012. рок. У конкуренції осем екипах, столнотенисере Петровцох завжали пияте место зоз штири побиди и три пораженя (сет розлика 23:26). Петровчане победзели другу екипу Вуковару '91 зоз 4:3, Амагер з Винковцох 6:1, Белище 4:3 и Илок 5:2, а три зма-

ганя страцели. Пласман: Локомотива Винковци 14 боди (7 побиди, без пораженя), Драговоляц св. Рок Осиек 12 (5:2), Вуковар '91 (друга екипа) 11 (4:3), Д. Михоляц 11 (4:3), Петровци 11 (4:3), Белище 10 (3:4), Илок 8 (1:6) и Амагер Винковци 7 (0:7) боди. За екипу Петровцох у поєдинсчней конкуренції бавели: Младен Миланович (8 побиди, 6 пораженя), Горан Стеванович (4:2), Андрей Мудри (5:7), Младен Косанович (3:5) и Денис Колбас (0:2).

ФОДБАЛ

Под час прешлей ешенї одбавени дзешец першенствени кола у рамиках Трецей жупанийскей лиги – Фодбалски союз Вуковар. У конкуренції осем екипах, фодбалере Петровцох зазначели 6 побиди и 4 пораженя (гол-розлика 18:11) и завжали барз добре друге место. Пласман: Мохово 23 боди, Петровци 18, Липовача 18, Опатовец 16, Борово 11, Митница (Вуковар) 10, Гайдук (Вера) 9 и Томповци 6 боди.

Я. Пушкаш

СТОЛНОТЕНИСКИ КЛУБ ПЕТРОВЦИ ОРГАНИЗАТОР ТУРНИРУ

ОТИМАНИ ТУРНИР У БАВЕНЮ БЕЛИ

У организациї столнотениского клубу зоз Петровцох 20. и 21. януара у сали Соколана отримани Турнир у бавеню бели. Змагали ше 14 екипи од хторих 13 були зоз Петровцох, а една зоз Сримских Лазох. Бавело ше у двох ґрупах по 7 пари. Бавели по штирме за столом, а до полуфиналу вошли побидніки зоз двох ґрупах. За побиду ше борели Томислав Рац и Златко Гарди против госцох зоз Сримских Лазох. Партију хтора длуго тирвала и була напарта провадзели шицки учашніки и навияче. Победзели домашні бавяче Томислав Рац и Златко Гардийов, а їх побида була означена зоз заедніцку вечеру и верселим дружењом бавячох и патрачох. Понеже екипи при приявйовану уплацали по 50 куни, тоти скромни средства наменени за помоц у работи столнотениского клубу у Петровцох.

Таня Гарди

IN MEMORIAM

ВЛАДИСЛАВ ХРАНИЛОВИЧ 1935 – 2012

У 77. року живота, 27. фебруара, несподзивано умар Владислав Хранилович зоз Осиеку, длугорочни активниен КУД Руснацох Осиек.

Владислав Хранилович народзени 20. октобра 1935. року у Славонским Бродзе. Як длугорочни член КУД Руснацох Осиек, по сам конец свойого живота активно участвовал у хорскей секції истого Дружтва, котрому зоз своїм закладањом дал вельке доприношене. Як практични вирнік, порядне ходзел до грекокатолицкей церкви та младшим охабел добри приклад як треба чувац свою виру, культуру и обичаї.

Вичная му память!

ПЕТРОВЧАНЄ У БИКИЧУ

КУД «Яким Гарди» жридлова танечна група

В недзелю, 22. януара 2012. року у Бикичу було святочно. Там-тейше КПД «Иван Котляревски» означовало 65. рочніцу од своего снованя и першу рочніцу обновеней роботи. Дружтво през часи од своего снованя робело зоз великими почежкосцами, а у даєдних периодах робота була и претаргнута. Пред полну салу Дома култури шицких присутних привитал Деян Бобаль, председатель дружтва и председатель Совету Месней заєдніци Бикич Дол. Програму возвелічали амбасадор України у Београдзе Виктор Недопас зоз сотруднікама, котри з окрему бешеду Бикичаньом повинчовал ювілей, як и представителє Ческей Амбасади у Београдзе. Окрем високих иножемних госцох, спред Општини Шид, концерту присуствовала и помоцніца председателки

Биляна Сарап, функционере Союзу Руснацох Українцох Сербії Велимир Паплацко и Славко Джуджар, директор Заводу за културу войводянских Руснацох Мирослав Ке-вежди, та представителє других институцийох и КУД-ох.

У уметніцкей програми домашні ше представели зоз Женску жридлову шпивацку групу «Бикичанки», танечну групу КПД «Иван Котляревски» и Дзивоцку шпивацку групу. Програма була преткана зоз поезию хтору читали Деян Бобаль и Бранислав Лазор.

У святочней програми учасц вжало и петровске КУД «Яким Гарди» зоз 20-минутову програму. Бул то перши наступ петровских аматерох у тим року, цо за велику похвалу, бо отримоване пробох у жимней сали од аматерох вимага вельо пожертвовнос-

ци. Жридлова танечна група у провадзеню оркестра одтанцовала два руски танци, младежска група одтанцовала тиж два танци, а солиста Михайло Голик одшпивал єдну

друженє предлужене зоз танцом и писню за котре ше постарал оркестер петровского КУД-а. Петровчаньох и Бикичаньох окрем културних вязох, вяжу и родзински вязи, бо ше медзи собу же-

КУД «Яким Гарди» младежска танечна група

шпиванку. КУД «Каліна» зоз Индії представело ше зоз хором, котри на вецей заводи одшпивал познати Українски писні. Конферансу водзел Зденко Лазор, котри присутних у

нели и одавали. Чкода же ше не могло остац длужей бо ютрейши дзень бул роботни.

Робота у петровским дружтве през жимски час одвива ше зоз почежкосцами пре

КУД «Яким Гарди» младежска група

кратких смужкох здогаднул на часи снованя дружтва, активносци и почежкосци у роботы, прерви и його повторене обнавяньє. Шветочни концерт була нагода же би ше уручело подзекованя институцийом и поединцом котри допомогли у роботы дружтва. После програмы и вечери,

спомнути проблеми зоз огриву. Драмска секция пририхтує комедию «Пані министрка», планує ше отримованє дзецинского балу, а у цеку и пририхтованя за отримованє рочней звитней Скупштини дружтва.

Мануела Дудаш

КУД «Яким Гарди» оркестер грал зоз публики

